

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Hic subnotata continentur Vita M. Catonis

Nepos, Cornelius

Argentinae, 1505

VD16 N 522

De vita et moribus imperatorum Romanorum libellus excerptus et
breviatus ex libris Sexti aurelij victoris a Caesare Augusto usque ad
Theodosium

[urn:nbn:de:bsz:31-309461](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-309461)

De vita & moribus Imperatorum Romanorum libellus
lus excerptus & breuiatus ex libris Sexti aurelij victoris
a Caesare Augusto vsq; ad Theodosium.

NNo Urbis condita Septingentesimo uicesimo
secundo; ab exactis vero regibus quadringentesi-
mo octogesimoq; mos Romae repetitus est; uni
proflus parendi p rege imperatori: vel sequentiori
nomine augusto appellato. Octavianus igitur patre octauius se-
natore genitus; maternū genus ab aenea p luliam familiam
fortitus; adoptione vero, C. caesaris maioris auunculi, C. cae-
sar dictus; Deinde ob victoriā Augustus cognominatus est.
Iste in imperio positus tribuniciam potestatem p se exercuit.
Regionē aegypti/inundatione nisi accessu difficilem/inuiam
q; paludibus in puincia formā redegit; quā ut annonae urbis
copiosam efficeret; fossas (incuria vetustatis limo clausas) la-
bore militū patefecit. huius tēpore ex aegypto urbi annua du-
centies Centena milia frumenti inferebant; iste cantabros &
aquitanos, raethios vindelicos dalmathas, numero puincia-
rum populo, ro. cōiunxit; sueuos catosq; Sicabros in Gallia
transiulit; Pannonios stipendiarijs adiecit. Gerarū populos Ba-
sternasq; lacessitos bellis ad concordia cōpulit, huic per se ob-
sides obtulerūt; creandiq; regis arbitriū permiserūt. Adhūc
indi; Scytharū; garamantes; aethiopes; legatos cū donis mise-
runt. Adeo deniq; turbas/bella/simultates/execratus est; ut
nisi iustis de causis; nunq; genti cuiq; bellum indixerit, iactan-
tisq; esse ingenij & leuissimi dicebat ardore triumphandi; &
ob lauream coronā/id est folia infructuosa indiscrimen p in-
certos auentus certaminū securitatē ciuū praecipitare. Neq;
imperator bono quicq; minus; q; temeritatē cōgruere, satis
celeriter fieri; qd̄ comode gereret. Armāq; nisi maioris em-
lumentis causa nequaq; mouenda esse; ne cōpendio tenui ias-
tura graui petita victoria/similis sit hamo aureo piscantibus
cuius abrupta amissiq; detrimētū; nullo capturae lucro p̄sari
potest. Huius tpe trans Rhenu valatus est romanus exerci-
tus; atq; tribuni & p̄p̄retor. Qd̄ ia tantū accidisse perdoluit;
ut cerebri valido incursum parietē pulsaret, velle capilloq; ac re-

Bi

liquis lugentium indicijs deformis. Auunculi quoq; inuentum vehementer arguebat; qui milites comilitones / nouo blandoq; more appellans; dum affectat charior fieri / auctori tatem principis emoluerit. Deniq; erga ciues clementissime versatus est. in amicos fidus extitit. Quorum precipui erant ob taciturnitatem Mœcenas; ob patientiam laboris modestiaq; Agrippa. Diligebat præterea Virgilium. Rarus quidem ad recipiendas amicitias; ad retinendas constantissimus. Liberalibus studijs (præsertim eloquentiæ) intantū incubens / vt nullus ne in procinctum quidem laberetur dies / quin legeret; scriberet; declamaret. Leges alias nouas / alias corruptas protulit suo nomie. Auxit; ornauitq; Romam ædificijs multis. Isto glorians dicto. Urbem latericeam repperi / relinquo marmoream. Fuit mitis; gratus; ciuili animi & lepidi. Corpore toto pulcher; sed oculis magis. quorum aciem clarissimorum siderum modo fibrans; libenter accipiebat. cedi ab intendentibus tamq; solis radijs aspectu suo. A cuius facie dū quidam Miles attereret; & interrogaretur ab eo: Cur ita faceret; respōdit. Quia fulmen oculorum tuorum ferre non possum. Nec tamen virtus vicijs caruit. Fuit enim paululum impatiens; occulte inuidus; palam factiosus. Porro autē dñandi supraq; æstimari potest / cupidissimus; studiosus; alexa lufor. Cuncq; esset cibi ac vini multū / aliquatenus vero somni abstinentes; seruiebat tñ libidini vsq; ad probrū vulgaris famæ. Nam inter duodecim eathamyos / totidemq; puellas accubare solitus erat. Abiecta quoq; vxore Scribonia / amore alienæ coniugis possessus Liuiam (quasi marito cōcedere) sibi cōiunxit. Cuius Liuiæ iam erant filij / Tyberius & Drusus. Cuncq; esset luxuriæ seruies / erat tñ eiusdem vicij sauerissimus vltor / more hominū; qui in vlciendis vicijs (quibus ipsi vehementer indulgent) acres sunt. Nam & poetam Ouidium (qui & Naso) pro eo; q tres libellos amatorix artis conscripsit; exilio dā nauit. Quodq; est læti animi vel amœni; oblectabatur omni genere spectaculorum; præcipue ferarum incognita specie; & infinito numero. Annos septem & septuaginta ingressus Nolæ morbo interiit. q; alij scribant; dolo liuiæ extinctum

metuentis ne quia priuignæ filium Agrippam: quem odio nouerca in insulam relegauerat/ reduci compererat/ eo sum mam rerum adeptu/ poenas daret. Igitur mortuū seu necatū multis nouisq; honoribus Senatus censuit honorandum. Nam præter id quod antea patrem patriæ dixerat templam Romæ. quam per vrbes celeberrimas ei consecrauit. cunctis vulgo iactantibus/ vtinam aut non nasceretur: aut non moreretur. alterum eñ pessimi incepti. exitus præclari alterū. Nam in adipiscendo principatu oppressor libertatis est habitus. & ingerendo ciues sic amauit/ vt tridui frumento quondā in horreis viso statuisset veneno mori: si e provincijs clas ses interea non venirent. quibus aduectis foelicitati eius salus patriæ est attributa. Imperauit annis quinquaginta & sex. duodecim cum Antonio/ quadraginta vero & quattuor solus qui certe nunquam aut reipublicæ potentiam ad se traxisset: aut tam diu ea potiretur nisi magnis naturæ & studiorū bonis abundasset.

CLAVDII TIBERII NERONIS VITA. III.

CLAVDIVS Tiberius Liviae filius Caesaris Octauiani priuignus. Imperauit annis, xxiiij. Iste qui Claudius Nero dicebatur eleganter a iocularibus: Claudius biberius mero ob Violentiam nominatus est. Satis prudens in armis. satisq; fortunatus. Ante sumptū imperium sub Augusto fuit: non in merito reipublicæ dominatus ei committeretur. inerat ei scizentia litterarum eloquio clarior: sed ingenio pessimo/ truci/ auaro/ insidioso/ simulans ea se velle: quæ nolle. his quasi insensus: quibus consultum cupiebat: His vero quos oderat: quasi beniuolus apparēs. Repentinis responsionibus aut cōsilijs melior/ quam meditatis. Deniq; delatum a patribus principatum: quod quidem astu præfecerat: sicte abnuere: quid singuli dicerent: aut sentirent/ atrociter explorans: quæ res bonos pessimo dedit. Existimantes eñ ex animo eum longa oratione imperialis molestiæ magnitudinem declinare: cum sententias ad eius voluntatē promūt/ incedere exitia postrema. Iste Cappadocas in puintiam remoto Archelao rege eorum redegit. Getulorū latrocinia repressit. Marebodum Sueuorū

B ij

regē callide circumuenit. Quū inmani furore infontes/nor
ios: suos pariter externosq; puniret. Relictis militiæ artibus:
Armenta per Parthos: Moesia a Dacis: Pan nonia a Sarmatis
Gallia a finitimis gentibus direpta sunt. Iste post octuagesimū
mum octauū annum: & mēsem quartū/insidiis Caligulæ ex
tinctus est.

GAII CESARIS CALLIGVLE VITA.

Caligula imperauit annos. IIII. Iste filius fuit Germanici: &
quia natus i exercitu fuerat cognomenū caliciamēti militaris
(i. caligula) sortitus ē. An picipatū oibus charus fuit. In pū
cipatu ꝑo tal' vt nō imerito vulgareē atrociorē illo dñm nō fu
Iste Deniq; tres sorores suas stupro maculauit. Incedebat habi
tu deorū suorū: louem ob incaſtum: e choro aut bacchanali
liberū se aſſerebat: de quo nescio an decuerit memoria: pro dī
nſſi forte iuuat. quia principibus omnia noſſe/ vt improbi:
(ſaltem famæ metu) talia deſinent. In palatio matronas no
biles publicæ libidini ſubiecit. Primus diademate impoſito
dñm ſe iuſſit appellari. In ſpacio trīſmiliū quo dñm in ſinu pu
teolano inter moles ſacet/ duplici ordine naues cōtexens/ ha
renæ aggeſtæ/ terræ ſpeciem/ viam ſolidatā/ phalerato equo
inſignitq; ærea corona/ quaſi triumphātis induſtus aureo pa
ludamento curru bijugi decucurrit. Dehinc a militibus con
ſoſſus interiit.

TITVS CLAVDIVS CESAR AVGVSTVS QVINTVS.

CLAVDIVS Titus/ Druſi Tiberij fratris filius/ Caligulæ
patruus/ imperauit annis. xiiij. Iſte cū Senatus cenſuiſſet gen
tem Caſarum exterminari: deſormi latebra latens repertus a
militibus: qui a vœors erat: Mitillimus videbatur impruden
tibus. Impator effectus eſt: Hic ventri: vino. libidini ſœdæ/ o/
bediens/ vœors & prope hebes/ ignauus ac pauidus/ liberto
rum coniugis imperijs ſubiectus fuit. Huius tpe Scribonia/
nus Camillus/ intra Dalmatiaſ impator creatus continuo oc
ciditur. Mauri prouintias a Caſare caſa inſulanorū manus ē/
Aqua claudia Romæ introducta. Huius vxor Meſſalina pri
mo paſſim/ quaſi iure adulteris vtebatur: ex quo facta plures

metu abstinentes extincti sunt. Dehinc atrocius accensa / nos
biliore qualis nuptas & virgines scortorum modo secum pro
posuerat. Coactisq; mares ut adessent; quod si quis talia hono
ruerat / afflicto crimine; in ipsum / omnemq; familiam saeuiebat
ut magis videretur sub impatore viro / q̄mpatori nupta esse
Ita liberti eius potestatem summā adepti / stupris exilio caede
proscriptionibus omnia foedabant. Ex quibus foelicem legio
bus iudea praefecit. Posidæ post triumphū britānicum inter
militarium fortissimos arma insignia tamq̄ participi victoriae
dono dedit. Polybum / inter consules medium incedere fecit
hos omnes anteibat. Narcissus ab epistolis dñm se gerens ip
sius dñi. Pallasq; pretorijs ornamenti sublimatus adeo diues
ut causante eo inopiam fisci lepidissime famoso elogio vulga
tum sit. Abunde ei pecuniam fore: si a duobus libertis in so
cietatem recipetur. Huius t̄pibus visus est apud aegyptum
Phoenix (quam ferunt volucrem) anno quingentesimo ex A
rabia / memoratos locos aduolare: Atq; in aegeo mari repete
in sula emerit. Hinc Agrippinam germanici fratris sui filiam /
uxorē duxit: quae filio imperiū procurans / primo priuignos
insidijs multiformibus: dehinc ipsū cōiugē veneno interemit
vixit an. lxxiij Cuius funus (ut quondā in Targnio prisco diu
occultatū) dum arte muliebri corrupti custodes agrum sumus
lant; Nero priuignus eius imperij iura suscepit.

DOMICIVS NERO CESAR
AVGVSTVS SEXTVS.

Domicius Nero / patre Domicio a nobarbo genitus: matre
agrippina. Imperavit annis, xlii. Iste qui quēnio tollerabilis ul
sus; inde qdā pdidit / Traianū solitū dicere; pcul distare cun
ctos principes Nerōis in quēnio. Hic in urbe amphitheatrum
& lauacra construxit. Pontū in ius puintie polemōis Regu
li permissu redegit: a quo polēniacus pontus appellatus est.
Idē cottias alpes / Cottio rege mortuo; Eo namq; dedecore re
liquū vitæ regit: ut pudeat memorare huiuscemodi quēq;
eo progressus est / ut neq; suae / neq; aliorq; pudicitiae parcens,
Ad extremū amictus nubentū virginū specie / palam cōuo
cato Senatu dote dicta cunctis; festa more frequētantibus nu

Bij

beret, pelle tectus fere utriq; sexui genitalia contrectabat. Matrem etiam stupro contaminauit / quanq; postmodum interenit. Octauiã & Sabina cognomẽto pompeiam in matrimoniu duxit viris earz trucidatis. Tunc Galba in hispania pcul & G. Iulius imperiu corripuere. Vbi aduentasset Nero galbam deuicit; Senatusq; sententia constitutu; vt more maioru collo in furcam coniecto virgis ad necem caderet. Desertus undiq; noctis medio egressus urbẽ sequentibus Phaone epaphodrito Neopytoq; & Spadone Sporo: quẽ quondam Nero executum formare in mulierẽ tentauerat; semet ictu gladij transægit; adiuuante trepidantẽ manu impuro; de q; diximus Eunucho sporo; quom sane prius nullo reperto / a q; feriretur exclamaret. Itane nec amicũ habeo / nec inimicũ. Dedecorose vixi / turpius peream. Perijt anno atatis .xxxij. Hunc Persã in tantũ dilexerũt: ut legatos mitterent orantes copiam construendi monumenti. Cætorz adeo cunctã puincia omniscz Roma interitu eius exultauit / ut plebs induta pilejs; manus millionũ tanq; sacro exempto exempta dño triumpharet

**SERGIUS GALBA CESAR
AVGVSTVS. VII.**

GALBA nobili suspitione genere pgenitus / i perauit menses septẽ; diesq; totidẽ. Iste in adolentes infamis / ad vescu dũ intemperans fuit. Triũ amicor; consilio idest Iunij / Cornelij & Celij cuncta disponens; adeo ut inter palatinas aedes pariter & vulgo pedagogi dicerent. Hic ante sumptã dominationẽ multas puincias egregie administrauit. militẽ sauerissime tractans; ita ut ingresso eo castra; vulgareẽ statim. Disce militare miles / Galba est / non gætulicus. Quom septuagesimũ tertiu atatis annũ ageret / dũ factione Othonis accensas legiões / lorica tectus / lenire cõtereret: ad lacũ curtũ cesus ẽ.

SALVIVS OTHO CESAR AVGVVS. VIII.
SALVIVS Otho splendidis ortus maioribus ex oppido Ferentino. i perauit menses quattuor. Vita omi turpis maxime adolentia. Hic a Vitellio primũ apud Placentiam; dehinc apud Bebriacũ victus / semet gladio transfixit / anno atatis tricesimo septimo / adeo amabilis militibus proprijs; ut plariq;

cōpore eius viso/suis manibus interierint.

AVLVVS VITELLIVS CESAR. AVG. IX.

VITELLIVS ortus familia nobili/patre Lucio Vitellio
ter consule, imperavit menses, viij. Iste mente crudelis: auarus
q̄ cū profusione fuit. Huius tempore Vespasianus in oriente
principatum abripuit. a cuius militibus certamine sub muris
urbis habito superatus: & palatio: quo se abdiderat Vitellius
vincis a tergo manibus/ p̄ductus circumducit ad spectaculū
vulgi. Ac ne homo impudens/ in extremis saltē malorū: que
gesserat: rubore faciem demitteret: subiecto in mentū gladio
seminudus multis sceno/ simo & ceteris turpioribus dictu
purgamentis vultum eius incessentibus: per scalas gemonias
trahitur: ubi Sabinū Vespasiani fratrem necari permiserat: nu-
merosis ictibus confossus interiit. Vixit annis, lxij. hi omnes
(quos paucis attingit) præcipue Cæsaris gens adeo litteris culti:
atq; eloquentia fuere/ ut nī cunctis vitij absq; Augusto/ nisi
mij forent: profecto texissent immodica flagitia.

VESPASIANVS, FLAVIVS, CESAR, AVG. X.

VESPASIANVS imperavit annis, x. Huius inter cetera
bona illud singulare fuit: inimicitias obliuisci: adeo: ut vitellij
hostis sui filiam/ locupletissime dotata/ splendidissimo cōiun-
geret viro. Ferebat patienter amicoꝝ motus: cōtumelijs eorū
(ut erat facetissimus) dictis iocularibus respōdens. Namq; Li-
ciniū mutianū: quo adiutore ad imperiū peruenerat: fiducia
meritoꝝ insolentē flecebat/ adhibito utriq; familiari/ id unū
dicens nostri me virū esse. Sed quid mirū in amicis: quom etiā
causidicoꝝ obliqua dicta/ & philosophoꝝ cōtumaciam con-
temneret. Iste exanguem diu: fessum q; terrarū orbem breui re-
fecit. Namq; primū satellites tyrannidis (nisi qui forte atrocius
longe p̄cesserāt) flecere potius maluit/ quā excruciatius de-
lere. prudentissime ratus nefaria ministeria a pluribus metu
curari. Præterea legibus æquissimis monendo: q̄ quoq; vehe-
mentius: ē vitæ specie vitioꝝ plura aboleuerat. Infirmus ta-
men (ut quidam prave putant) aduersus pecuniam: quom
satis constet ararij inopia: & clade urbium nouas eum ne-
q; postea habitas vefugalium pensiones exquisiuisse.

Hic Romam informem incendijs veteribus ac ruinis pmissa
si dñi deessent volentibus ædificandi copia Capitolium; ædem
paci: Claudijq; monimēta reparauit. Multaq; noua instituit
Per omnes terras (qua ius romanū est) renouata: vrbes cultu
egregio: vitæ opibus maximis munitæ sunt. Tunc cauti mō
tes per flamineā sunt prono transgressui (quæ vulgariter per
tusa petra uocatur. Mille gētes cōposite: quū ducetas æger
rime reperisset extinxisse vicia tyrannorum pleriq; rex Par
thorū vologeses metu solo in pace coactus est. Syria/ seu Pa
læstina/ necnō Cilicia trachea; & comagene quam hodie Au
gusto fratrem nomianus/ prouincijs accessere. Iudæi quo
q; additi sunt. Hic momentibus amicis vt caueret a Metio pā
posiano. de q; sermo percrebuerat regnaturū fore; consulē fe
cit: alludens tali cauillo. Quā doq; memor erit tanti beneficij
Institūtū uero uniformē omni imperio tenuit Vigilare d' no
ctē: publicisq; actibus absolutis: charos admittere: dū saluta
calciamēta fumēs & regiū uestitū. Post autē negotijs (quæcū
q; aduenissent: auditis exerceri vectatione. Postreō deiq; regē
efecere vbi lauisset/ remissiore aīo cōiuiū curabat. Plura dīce
re studiū coegit impatoris boni quē ab Augusti morte: post
annos sex & quinquaginta/ romana res publica exanguis sa
uitia tyrannorū/ quasi fato quodam/ ne penitus rueret/ adse
cuta est. Itaq; annum agens vitæ absq; vno septuagesimum
serijs iocis (qbus delectabat) admiscens interijt. Quippe p̄io
quū crinitū sidus apparuisset: istud (inquit) ad regē persarum
p̄inet: cui capillus effusor. Deinde uētris ingluuie fessus &
allurgēs/ stantē ait impatorē excedere terris decet.

TITVS VESPASIANVS CAESAR
AVGVSTVS. XI.

TITVS vocabulo patris etiā Vespasianus dīctus: Matre
liberta Domicilla nomie genitus. Impauit an. ij. mē. ij. dies
xx. Iste a puero preclaris studijs/ probitatis/ militiæ/ literarū
instantissime deditus; quo cōtenderet/ animi & corporis mu
neribus ostendit: Hic vbi patriæ curam suscepit: incredibile ē
c̄ptum (quos imitabatur) antecierit: precipue clementia/ libera
litate/ honorificentia; ac pecuniæ cōtemptu: quæ eo amplius

grata fuere: q̄ ex nōnullis a priuato adhuc priuatis; a superior:
luxuriæq; & auaritiæ amās credebāt fore. Namq; præfecturā
prætorianā patre imperāte adeptus / suspectum quēq; et op
positū sibi immittis qui p̄ theatra & castra inuidiosa iactantes
ad poenā poscerēt: quasi criminis cōuictos oppressit. In cuius
Cecinnā consularē adhibitū Cœnæ / vix dum triclīnio egres
sum / ob suspitionem stupratæ berenicis vxoris suæ iugulari
iussit. Iurgia autē sub patre venundata rapinarū cupidū unde
Neronē cuncti vocantes opinantesq; summam reꝝ nactum
grauiter acceperāt. Sed hæc in melius conuersa / adeo ei imor
talem gloriam cōtulere. vt deliciæ atq; amor humani generis
appellaret. Deniq; ut subiit onus regni; Berenicē nuptias su
as sperantē regredi domū; & eueruatorꝝ greges abire p̄cepit.
Quo facto signū p̄tulit mutatæ intēperantiæ. Dehinc quū
damnata cōcessaue a prioribus principibus firmare insequen
tes solerent. simul ut imperiū cepit: talia possidentibus edictio
sponte cōcessit. Quadā autē die recordans vesperi nihil se cui
quā prædiuisse / venerando cælestiq; dicto o Amici ait / diem
perdidimus: quia erat magnifice liberalitatis. Clementiam ve
ro vsq; eo perduxit / ut amplissimi ordines duo quū aduersus
eum cōiurassent: neq; abnuere cogitatū scelus quirent monu
erit primo. Post deductos in spectaculum se utrinq; assidere
iussit. Petitoq; ex industria mirmillonū / quorꝝ pugnæ vise
bant gladio: quasi ad explorandam aciem / unū atq; alteri cō
miserit: quibus percussis & constantiam mirantibus diceret.
Vidētis ne potestates fato dari frustra; tentari facinus? Fra
ter est parantē insidias / militūq; animos sollicitantē. Flens sæ
pius obtestatus est: ne parricidū adsequi cuperet. qd̄ & se vo
lente esset obuenturū ei: etiam haberet cū sit particeps potesta
tis. Huius tēpore / mons Vesuuius in campania ardere cepit:
incendiumq; Romæ sine nocturna requie per triduū fuit. Lu
es quoq; quanta vix unq; antea fuit. Quibus tñ malis nōnul
lis vexatis / pecuniā ppria subuenit. Cunctis remediōꝝ gene
ribus / nunc egrotantes p̄ semetipsum reficiens / nūc cōsolans
suorꝝ mortibus afflictos. Vixit annis. xli. & in eodem (q̄ pas
ter apd̄ sabinos) agro / febre interijt. Huius mors credi vix po
test. quantū luctus urbi prouincijsq; intulerit / adeo: ut eum

C

delicias publicas (sicut diximus) appellantes / quasi perpetuo
custode orbatum terrarum orbem deferent.

DONITIANVS FLAVIVS. CESAR. XII.

DOMITIANVS Domitillæ libertæ filius: germanus Titi
Imperauit annis. xv. Iste priò clementiã simulans / neq; adeo
iners domi bellic; tolerantior videbat. Idcircoq; catos germa
nosq; deuicit. Ius æquissime dixit. Romæ multa ædificia vel
coepta: vel a fundamentis construxit: bibliothecas incendio
consumptas / petitis undiq; (presertim Alexandria) exemplis
reparauit. Sagittasq; tam doctus fuit: ut inter patentes digitos
extentæ manus viri pcul positi spicula transuolarët. Dehinc
atrox cædibus bonor; supplicia agere cepit / ac (more Caligu
læ) dominũ sese deumq; dici coægit / signisq; ridicule remotis
omnibus / muscasq; agmina persequebat: furens libidine. Cuius
ius foedum exercitum / græcor; lingua Clinopalem vocabat
hinc percuntanti cuidam: quisq; ne in palatio esset. respõsum
est: nec musca quidẽ. His eius sæuicij; ac maxime iniuriæ ver
bor; qua se scortũ vocari dolebat accensus Antonius curans
germaniã superiorẽ imperiũ corripuit. Quo per normaniũ
Lappium acie strato. Domitianus longe deterior in omne ho
minũ genus / etiam in suos (ferasq; more) grassabat. Igif metu
crudelitatis & conscientia suæ / cõiurauere pleriq; impulsos
ribus Parthenio pcurante cubiculum & Stephano. Et tũ ob
fraudem interceptæ pecuniæ / supplicium suspectate Clodias
no. Adscita etiã in consilio tyranni uxore Domitia ob amorẽ
Paridis histrionis a principe cruciatus formidantẽ: Domitias
num multis vulneribus confodiunt: post annum. xlv. vitæ.
At senatus gladiatoris more funus offerri: radendũq; nomen
decreuit. Huius tempore seculares ludi celebrati sunt.

NERVA COCCEIVS. XIII.

Hactenus Romæ: seu p Ytaliã orti Imperiũ rexere. Hinc
aduenæ: Vnde compertũ est urbem Romã externor; virtut;
te creuisse. Quid enim Nerva prudentius / aut moderatius?
Quid Traiano diuinius: quid præstantius adriano? Cocceius
Nerva oppido Narniensi genitus / imperauit menses. xvi. die
es. x. Iste cum imperium suscepisset: mox rumore orto / viue
re atq; affore Domitianũ; perinde trepidauit: ut colore myta

to/verbis amissis vix consisteret: sed a Parthenio cōfirmatus
recepta fiducia ad solemne delinimentū conuersus est: Qui
cum in curia a senatu gratanter exceptus esset: solus ex om-
nibus/ Arrius Antonius vir acer: etq; amicissimus/ conditio-
nem imperantiū prudenter exprimes/ amplexus eum gratu-
lari se ait senatus: & populo prouintijsq; / ipsi aut nequiq; Cui
sati fuerat malos semp principes eludere: quā tantū oneris
vim sustinentem aut molestijs modo & periculis subijci. Sed
fama & inimicorū pariter & amicorū: qui cum se mereri om-
nia præsument: si quicq; nō extorserunt/ a rociore sunt ipsis
quoq; hostibus. Iste quicquid antea poenæ nomine tributis
accesserat: indulgit. afflictas ciuitates releuauit. puellas puer-
osq; natos parentibus egestosis/ sumptu publico per Ytaliam
oppidaali iussit. Hic ne accessu maliuolorum terreretur Iunij
Mauritij constantis viri dicto ita admonetur: qui conuiuio fa-
miliari adhibitus/ cum ueientonē cōsulari honore functum:
quod apud Domitianū tamen multos occultis criminationi-
bus persecutum adesse vidisset: inter colloquia mentione cas-
tulli facta calumniatoris præcipui/ dicente Nerua: Quid nūc
faceret: si Domitiano superuixisset. Nobiscum inquit Maus-
ticius coenaret Hic iurgiorū disceptator & scientissimus & fre-
quens fuit. Calpurnium crassum/ promissis ingentibus/ an-
imos militum pertentantem: detectum confossumq; / Taren-
tum cum uxore remouit/ patribus lenitatem eius increpanti-
bus. Cūq; interfectores Domitiani ad exitium posceret tan-
tum est contentus: ut neq; vomitum/ neq; impetum ventris
valeret differre: Et tamē vehementer obstetit dicitās equius
esse mori: q̄ auctoritatē imperij scdare: p̄ditis potentia sum-
menda auctoribus. Sed milites neglecto principe requisitos
petroniū uno ictu: Partheniū vero/ demptis prius genitalib⁹
& in os cōiectis iugulauere. Redempto magnis sumptibus
XIII
Imperio qui scelere tam truci insolentior neruā cōpulsit refer-
re apd̄ populū gratias militibus: quare pessimos nefando sc̄q;
omniū mortaliū peremissent. hic Traianū in liberi locū: inq;
prem imperij adoptauit: cū q̄ tribus vixit annis: qui dū sugge-
rente ira/ voce q̄ maxima cōtra quendā regulū noīe in clama-
ter: sudorē correptus eo die q̄ interiit: solis defectio facta est.

Cij

VLPIVS TRAIANVS. XIII

VLPIVS Traianus ex urbe Tudertina. Vlpivs ab auto di-
ctus. Traianus a troio paterni generis auctore / vel de nomine
Traiani patris sic appellatus. Imperauit annis. xx. Iste talem
se reipub. præbuit: qualem vix / æ grecq; exprimere valuerunt
summorq; scriptorq; miranda ingenta. Hic imperiū apud Agri-
pinam nobilem Gallie Coloniam suscepit: habens diligentē
am in remilitari: in ciuilibus lenitatē: in subletrandis ciuitatis
bus largitionē. Cunctq; duo sint q̄ ab egregijs principibus ex-
pectent / sanctitas domi: in armis fortitudo: utrobq; pruden-
tia tantus erat. In eo maximaq; rerq; modus: ut quasi tempera-
mento quodā virtutis micuisse videret: nisi quia cibo vinorq;
paululum deditus erat. Liberalis in amicos: & tanq; vitæ con-
ditione par societatibus perfrui. Hic ob honorē Suræ: cuius
studio imperiū abripuerat: lauacra condidit. de quo super-
tiacaneum videt cuncta velle nominatim pmere: cū satis sit
excultū atq; emendatū dixisse. Fuit em̄ patiens laboris / studi-
osus optimi cuiusq; ac bellicosi / magisq; simpliciora ingenta
aut eruditissimos (quāuis ipse parce esset scientiæ moderatq;
eloquens) diligebat. Iusticiæ vero ac iuris humani diuiniq; tā
reptor noui: quā inueterati custos: q̄ omnia eo maiora vise-
bant / qd̄ per multos atq; atroces tyrannos perditō atq; pro-
strato statu romano in remediū tantorq; malorq; diuinitus cre-
debat opportune electus / usq; eo ut adueniens imperiū eius
pleraq; mirifica denunciauerint: In quis præcipuū cornicem
e fastigio capitolij atticis sermonibus affata kalos. Huius ex-
usti corporis cineres / relati Romā / humaniq; traiani foro sub
eius columna / & ymago superposita sicuti triumphantes so-
lent / in urbem inuectā lenatu præeunte & exercitu. Eo tēpo-
re multo perniciosus: quā sub Nerua Tiberis innidauit ma-
gna clade adium. & terremotus grauis per puincias multas
atroxq; pestilentia: famelq; & incendia facta sunt. Quibus
omnibus Traianus p̄ exquisita remedia plurimū opitulatus
est: statuens ne domorq; altitudo. lx. superaret pedes. ob rui-
nas facilis & sumptus (si quando talia cōtingerent) exitiosos
Vnde merito pater patriæ dictus est. Vixit annis. lxxij.

HELIYSHADRIANVS. XV.

AELIVS hadrianus stirpis Ytalicae / aelio Hadriano Traianus
ni principis consobrino / Hadriae orto genitus quia id oppidum
agri piceni etiam mari hadriatico nomen dedit. Imperavit annis
xij. Hic graecis litteris eruditus / a plerisque Graecus
lus appellatus est. Atheniensium studia; moresque auxit / poeti /
co non sermone tantum; sed & ceteris disciplinis; canendi; psal
lendi / medendi; scientia musicis; geometria / pictor / fictor /
ambulatorque; ex aere vel marmore proxime polycletus & Eus
phranoras. Proinde omnino ad ista effectus; ut elegantius nunquam
taro quicquam humanae res expertae videantur. Memor supra quod cuius
quam credibile est; locos / negocia / milites / absentes quod non omnibus re
censere remens laboris. Quippe qui provincias omnes passibus
circumierit agmine comitantium preuertens / cum oppida uniuersa res
stitueret auget ordinibus. Namque ad speciem legionum milita
rium fabros perpendiculatores; architectos genuisque cunctum
extruendorum menium; seu decorandorum in cohortes centuria
uerat; quasi arbiter genitus imperij; mentis quodam artificio
regens. ingenium inuidum Lasciuum; & ad ostentationem sui
insolens callide tegebat. Continentiam & facilitatem clementiam
simulans; contraque dissimulans ardorem gloriae; quo flagra
bat acerrimus ad lacessendum / pariter & respondendum feris;
toco maledictis; referre carmen carmini dictum. Dictum prorsus
ut meditari crederes aduersus omnia. Huius uxor sabina;
dum prope seruilibus iniurijs afficitur. aduoluntariam mor
tem compulsa; quae palam iactabat se; quod immane ingenium per
suasisset elaborasse; ne ex eo humani generis perniciosas grauis
daret / hic morbo subcutaneo quem diu placide pertulerat vic
tus dolore / arduus / impatiensque plures e senatu extinxit. A re
gibus multis pace occultis muneribus impetrata / iactabat pa
lam plus se ocio adeptum; quam armis ceteros. Officia sane
publica / & palatina; necnon militum in eam formam statuitque pau
cis per Constantinum immutatis hodie perseverant. Vixit annos
lxij. Dehinc miserabili exitu consumptus est; cruciatu fere
membroque omnium confectus in tantum; ut sese interficien
dum; ministrorum fidissimis precans offerret. Ac ne in semetip
sum sauiret / custodia charissimorum seruaretur.

ANTONINVS, FVLVIVS, PIVS. XVI.

C iij

ANTONINVS fulvius; seu Barinius dicitur postea etiam
Pius cognominatus est: Imperavit annis, xxiij. Iste ab Adria
no in filium adoptatus; cuius gener fuerat; tantæ bonitatis in
principatu fuit; ut haud dubie sine exemplo vixerit. Quâvis
eunumæ cōtulerit ætas sua cum orbem terræ nullo bello per
annos, xxxiij. auctoritate sola rexerit/ adeo tremētibus eum
atq; amantibus cunctis regibus/ nationibusq; & populis; ut
parentem; seu patronū magis; quā dominū imperatorē vere
putarent. omnesq; uno ore in cælestium morem propitium
optantes/ de controuersijs inter se iudicem poscerent. Quin
etiam Indi; hyrcani/ legatos misere/ iusticiā tanti imperatoris
cōperta/ quā ornabat vultu sereno & pulchro/ pcerus mem
bra/ decēter Validus/ priusq; salutandus prodiret/ degustans
panis aliq; tulum ne frigescente; circa præcordia per ieiunium
sanguine viribus exesis interciperet. Eoq; actui publicor; las
boribus minime sufficeret; quæ incredibili diligentia ad spe
ciem optimi patrisfamilias exequēbat appetentia gloriæ cas
rens & ostentatione; adeo mansuetus ut instantibus patribus
ad eos qui contra eum coniurauerant; persequendo cōpresse
rit quæstionem præfatus. Necessē nō esse sceleris/ in semetip
sum cupidus/ pertinacius indagari; ne si plures indagarentur
reperirentur; quantis odio esset; intelligeretur. Igitur cū esset
annor; lxxij. apud Lorios villa propria milibus passuum. xij
ab urbe febri paucor; die; post tres atq; viginti annos impe
rij consumptus est: ob cuius honorē templa sacerdotes/ atq;
infinita alia decreta sunt. Vsq; eo aut mitis fuit; vt quū ob ino
piæ frumētariæ suspicionē lapidibus a plebe romana perstrin
geret; maluerit ratione exposita placare; q; vlci sci seditionē.

M. ANTONINVS. PIVS. XVII.

MARCVS aut Antoninus imperavit annis, xvij. Iste vir
tutum omnium cælestisq; ingenij extitit. Aerumnisq; publicis
quasi defensor obiectus est. Etenim nisi ad illa tēpora natus es
set: pfecto quasi uno lapsu ruisent omnia status ro. Quippe
ab armis quies nunq; erat/ perq; omnē orientem illyricū/ Ita
liam/ Galliamq; bella feruebant. Terræ motus nō sine interit
tu ciuitatum; inundationes fluminum; lues crebræ locustar;
species agris infestæ prorsus/ ut prope nihil; quo summis an

goribus atteri mortales solent: dici siue cogitari queat qd non
illo i perante sauerit. Credo diuinitus attributū: ut dum mun
dilex: seu aliunde nā quid hominibus incognitū gignit recto
rū consilijs tanq̄ medicinæ remedijs leniat. Is ppinquū suū
Aniū Verū ad i perij partē nouo benivolentia genere adsci
uit: qui Veronā inter atq; cōcordiā iterfaciens ic̄tu sanguinis
quē morbū gr̄aci apoplexi vocāt vndecio i perij anno extin
ctus est. Carminū maxie tragicorū studiosus ingenij asperiat
q; lasciui.

M. ANTONINVS. XVIII.

Post cuius obitū. M. Antoninus reimp. solus tenuit a princi
pio vitæ tranquillissimus adeo: ut ab infantia vultum nec ex
gaudio ex mœrore mutauerit: philosophiæ studens: litterarū
q; gr̄acarū: Hic permisit viris clarioribus: ut cōiuisa eodē cul
tu: quo ipse & ministris similibus exhiberent. Hic quū arario
exhausto largitiones quas militibus impenderet/ nō haberet
neq; indicere puincialibus: aut senatui aliquid vellet/ instruz
mentorū regij cultus (facta in foro traiano sectione) distraxit.
Vasa aurea/ pocula cristallina & murina: vxoriam ac suam se
ricam/ & auream vestem multā ornamenta gemmarū/ ac per
duos cōtinuos menses venditio habita est: multumq; auri re
daatum. Post victoriā tamē emptoribus precia restituit: qui
reddi comparata voluerūt. Molestus nulli fuit: qui maluit se
mel empta retinere. Huius tēpore casus tyrannidē arripiens:
extinctus est. Ipse vitæ anno quinquagesimonono: apd Ben
dobonā morbo consumptus ē. De eius nūcio Romā puecto
confusa luctu publico urbe senatus incuria veste terra indu
tus lacrimans cōuenit. Et qd de Romulo ægre creditum est:
omnes pari sensu præsumpserūt. Marcum cælo receptū esse.
Ob cuius honorē tēpla: columnæ multaq; alia decreta sunt.

AVRELIVS. COMMODVS. XIX

AVRELIVS commodus: Antonij filius Antoninus et ip
se dictus: Imperauit annis. xij. Hic qualis futurus esset: in ip
so primordio ostendit. Nam cum in supremis moneret a pas
rente attritos iam barbaros ne pmitteret vires recipere: ne spō
deat ab incolumit̄ q̄uis paulatim negocia perfici posse a mor
tuo nihil Sauior omnibus libidine atq; auaricia/ crudelitate.
Nulli fidus magisc; i eos atrox quos amplissimis honoribus

C liij

donisq; ingentibus extulerat, intantū deprauatus: vt gladias
torijs armis: sæpissime in amphitheatro dimicauerit. Huic
Marta generis libertini forma; tamē meretricijsq; partibus pol
lens, quā animū eius penitus deuinxisset, egresso e balneo ve
neni poculum obtulit. Ad extremū ab immenso validissimo
palæstrita cōpressis faucibus expirauit anno vitæ, xxxij

AELIVS PERTINAX. XX

AELIVS pertinax imperauit dies, lxxxv. Ille coactus impe
rauit; repugnansq; suscipiens/ tale cognomentū sortitus est.
Origine orientis sordida/ prefecturā urbi agens; imperator effe
ctus/ scelere Iuliani multis vulneribus obruncat: annos na
tus, vij. atq; lx. Huius caput tota urbe circūuectum est. hoc
exitu obiit vir ad humanę cōuersationis exemplum; per labo
ris genera uniuersa absumptus puectusq; eo ut fortune voca
ret pila, nā libertino genitus p̄re: apd' ligures in agro squitido
lollij gentiani: cuius in præfectura quoq; clientē se esse libens
tissime fatebat. Fuit doctor litterarū quæ a grāmaticis tradun
tur blandus magis q̄ beneficus/ vnde eum græco noīe: chre
itorogon appellauerē. Nunq̄ iniuriā accepta ad ulciscendum
ductus, amabat simplicitatē cōmunem se affatu: conuiuio:
incessu, præbebat; huic mortuo diuī nomen decretū est. Ob
eius laudem ingeminatis adusq; defectum plausibus; accla
matū est. Pertinace imperante securi viximus, neminē timui
mus; patri pio: patri senatus: patri omnium bonorū.

DIDIMVS, IULIANVS. XXI

DIDIMVS Iulianus ortu mediolanensis imperauit mensi
bus septem, vir nobilissimus iureperitissimus/ factiosus; præ
ceps/ regni audius. Hoc tēpore niger pescenninus apud An
thochiam/ in pannonia fabaria; Septimus Seuerus creantur
augusti. Ab hoc Seuero Iulianus in abditas palatij balneas
ductus extenta damnatorū modo ceruice/ decollat caputq; e
ius in rostris ponitur.

SEPTIMVS, SEVERVS. XXII

Septimus Seuerus imperauit annis, xvij, hic pescenninum in
teremit/ hominē omnium turpitudinū. Sub eo aut Albinus
qui in Gallia se cæsare fecerat: apud Lugdunū occiditur. Hic
Seuerus filios suos successores suos reliquit bassianū & Getā

Hic in Britannia vallum per xxxij. passuum milia a mari ad mare deduxit. Fuit bellicosissimus omnium: qui ante eum fuerunt acer ingenio ad omnia quae intendisset in sine perseverans. Benivolentia quae inclinasset: mirabili ac perpetua: ad querendum diligens ad largiendum liberalis: in amicos inimicosque pariter vehemens. Quippe qui latranum Cilonem Amilinum: Bassum ceterosque alios daret. Aedibus quoque memoratu dignis quae precipue videmus parthorum quae dicuntur ac laterani. Hic nulli in domo sua permittit honores venundari / Latinis litteris sufficienter instructus: punica eloquentia promptior: Quippe genitus apud Lepri provinciae Africae. Is dum membrorum omnium maxime pedum dolore pati nequiret: veneni vice: quod ei negabatur cibum grauis ac plurime carnis avidius inuasit: quem quam conficere non posset: cruditate passus expirauit. Vixit annos. lxxv.

ANTONINVS CARACALLA. XX. III

Aurelius Antoninus Bassianus Caracalla Severi filius: Lugduno genitus. imperauit solus annis sex. Hic bassianus ex aui materni nomine dictus est. At quam e Gallia vestem plurimam deuenisset: talares quae Caragalas fecisset: coegissetque plebem ad se salutandum induram talibus introire de nomine huius vestis Caracalla cognominatus est. Hic fratrem suum Getam peremit. ob quam causam: furore poenas dedit / dirarum infectione quae non immerito ultrices vocantur / a quo post furorem conualuit. Hic corpore Alexandri macedonis conspecto / magnam atque Alexandrum se iussit appellari / affectantium fallacis eoperductus: uti truci fronte: & ad laeuum humerum conuersa ceruice: quod in ore Alexandri notauerat incedens: fidem vultus simillimi persuaderet sibi. Fuit impatiens libidinis. Quippe qui nouercam suam duxit uxorem / cum carras iter faceret / apud Edissam secedens: ad officia naturalia a milite: qui quasi ad custodiam sequebatur interfectus est. Vixit annis fere. xxx. Corpus eius Romam relatum est.

MACRINVS. XXIII

MACRINVS cum Diadumeno filio ab exercitu imperatores creati imperauerunt menses. xiiij. Ab eodem exercitu obtruncatur: pro eo: quia Macrinus militarem luxuriam stipendiaque profusiora comprimeret.

AVRELIVS, ANTONINVS, VERVS. XXV

AVRELIVS Antoninus verus idem heliogabalus dictus: ex semea caracele concubina occulte stuprata filius: imperavit biennio & mensibus octo. Huius matris semea/auus Bassianus nomine fuerat: solis sacerdos. Is quum Romam ingenti militum ac feruente expectatione venisset probris se omnibus contaminavit. Cupiditate stupri: quibus assequi naturae defectu nondum poterat: in se convertens/muliebri nomine se Bassianam per Bassiano iusserat appellari. Vestalem virginem quasi matrimonio adiungens suo abscissisque genitalibus matri se magnae sacrauit. Hic Macellus: qui post Alexander dictus est: consobrinus suus Caesarem fecit: ipse tumultu militari interfectus est: Huius corpus per urbis vias/more canini cadaveris a milite tractum est/militantium cauillo appellantium indomitae & rabidae libidinis catulam. Nouissimum quum angustum foramen cloacae corpus minime recipere: usque ad Tiberim deductum adiecto poterat: ne unquam emergeret: in fluuium proiectum est. Vixit annis. xvi. atque ex rebus: quae acciderant: tiberim tractumque usque appellatus est.

SEVERVS, ALEXANDER. XXVI.

SEVERVS Alexander imperavit annis. xiiij. Hic bonis reip. fuit ærumnosus. Sub hoc imperate Taurinus augustus effectus est. Ob timorem ipse se Euphrate fluuio obiecit. Tunc etiam Maximinus regnum arripuit: pluribus de exercitu corruptis. Alexander vero: quum deserere semet ab stipatoribus vidisset: matrem sibi causam mortis fuisse exclamans/accurrenti percussori/obuoluto capite/ceruices suas valide compressus praebuit/anno vitae. xxvi. Huius mater matrem meam eo filium coegerat ut illa ipsa permodica si mensae prandiaque superessent quibus conuiuio reponerentur.

IULIUS MAXIMINVS. XXVII.

IULIUS Maximinus thrax ex militaribus/imperavit annis tribus. Is dum persequitur pecuniosos: in fontes pariter noxi omnesque apud seditionem militum discerptus est: una cum filio clamantibus cunctis militari ioco. ex pessimo genere ne catulum habendum. Huius imperio duo Gordiani pater & filius principatum arripientes/vnus post unum interiere: Pari etiam tenore Pupianus & Balbinus regnum inuadentes perempti sunt.

GORDIANVS XXVIII.

GORDIANVS nepos Gordiani ex filia ortus. Romæ clarissimo patre. Imperauit annis sex/apud Chtesiphontē a Philippo prefecto prætorio accensis in seditionem militibus/occiditur anno vitæ. xx. Corpus eius ppe fines romani persiciq; imperij positum/nomen loco dedit sepulcrum Gordiani.

PHILIPPVS. XXIX

MARCVS Iulius philippus imperauit annis. v. Veronæ ab exercitu interfectus est: medio capite supra ordines dentium p̄ciso. Filius aut̄ eius Gallus Iulius Saturninus: quē potentia sociauerat: Romæ occiditur agens vitæ annos: xij. Adeo fæueri & tristis animi: ut iam tū a quinquēni ætate nullo profus cuiusq; cōmento/ad ridendū solui potuerit. patrēq; ludis secularibus petulantius cachinnantē (q̄q; adhuc tener) vultu notauerit auersato. Is Philippus humillimo ortus loco fuit/ p̄ nobilissimo latronū ductore.

DECIVS XXX

DECIVS e Pannonia Bubalia natus imperauit menses. xxx Hic Decii filii suū cæsarē fecit: vir artibus cūctis virtutibusq; instructus/placidus & cōis domi & armis/prōptissimus ī solo barbarico: iter cōfusas turbas gurgite paludis submersus ē ita ut nec cadauer eius potuerit iueniri. Filius yō eius bello extinctus ē. vixit an. l. huius t̄pibus Valens lucinianus imperator effectus.

VIRIVS. GALLVS. XXXI

VIRIVS Gallus cum Volesano filio imperauerunt annis duobus. Horū temporibus Hostelianus perpēna a senatu imperator creatus: nec multo post pestilentia consumptus est. Sub his etiā Aemilianus in Mœsia imperator effectus est: contra quem ambo prefecti apud Theramnā ab exercitu suo ceduntur anno ætatis pater septimo circiter & quadragesimo creati in insula Eninge: quæ nunc Girba dicitur. Aemilianus vero mense quarto dominatus apud Spoletium: siue p̄tem: quem ab eius cæde Sanguinariū accepisse nomen ferunt: in ter Oriculum Narniamq; spoletium & urbem Romam regione media positum. Fuit autem genere: maurus pugnax/nec tamen præceps. Vixit annis. iij. minus. l.

LICINIVS. VALERIANVS. XXXII

LICINIVS Valerianus cognomento colobius/iperavit
annis, xv. parētibus ortus splendidissimis: stolidus tñ & mul-
tū iners/ neq; ad usum aliquē publicū/ officio consilio seu ge-
stis accommodatus. Hic filiū suū Galienū Augustū fecit; Galie-
niq; filiū; Cornelīū Valerianū caesarē. His i perantibus Aemili-
anus in moesia, Callius labienus posthumus in Gallia, Galie-
ni filio interfecto/ imperatores effecti sunt. Pari mō Aelianus
apud Mogontiā; quū in Aegypto Aemilianus/ apud Macedo-
nas Valens, Mediolani Aureolus dominatū inuasere. Valeri-
anus vero in Mesopotamia bellū gerēs, a sapore persarū rege
superatus; mox etiā captus est apud Parthos ignobili seruitute
cōsenuit; Nam q̄diu vixit rex eiusdē puincia in curuato eo/
pedem ceruicibus eius i ponens/ equū ascendere solitus erat.

GALIENVS. XXXIII

GALIENVS: quidē in loco Cornelij filij sui Salonianū al-
terū filiū subrogavit/ amori diuerso pellicū deditus Saloninae
cōiugis & cōcubinae; quā p̄ pactiōnē cōcessa parte superioris
Pannoniae/ a p̄re Marcomanorū rege/ matrimonio s̄p̄cie/ su-
sciperat Pipā noīe, nouissime aduersus Aureolū p̄fectus est;
quē cū apud pontē; qui ex eius noīe Aureolus appellat obtin-
tum detrususq; Mediolanum obsedit. Eiusdem Aureoli cō-
mento a suis interiit. Regnavit annis quindecim. Cum patre
vij. et. viij. Vixit annis. l.

CLAVDIVS XXXIII.

CLAVDIVS imperavit annis, ij. hunc pleriq; putant Gor-
diano satum; dum alij Licensa muliere matura institueret ad
uxorem. Hinc Claudius galieni morientis sententia i perator
designatus; ad quē Ticini positū p̄ Galloniū basilium indu-
menta regia direxerat. Extinctoq; a suis Aureolo receptis re-
gionibus aduersum aut alamennorus haud p̄cula a lacu Bena-
ci dimicans tantā multitudinem fudit/ ut aegre pars dimidia
superfuerit. His diebus Victorinus regnum coepit. Claudius
q̄o cū ex fatalibus libris (q̄s inspicere p̄ceperat) cognouisset sen-
tentiaē in senatu dicende premi morte remediū desiderari. Pō-
ponio basso; qui tūcerat; se offerēte ipse vitā suā haud passus
respōsa frustrari/ dono reip. dedit prefatus neminē tantū ordi-
nis primas h̄re ipm i peratorē ea res; sicut erat cūctis gratia nō

diuū vocabulum modo sed ex auro statuā ppe ipsū Iouis si
mulacrū atq; in curiā imaginem auream pceram sacrauere.

QVINTILIVS. XXXV.

Huic successit frater eius quīntilius. Is paucis diebus imperi
um tenens interemptus est

AVRELIANVS XXXVI

AVRELIANVS genitus patre mediocri & ut quidā ferūt
Aurelij clarissimi senatoris colonio/inter Daciā et Macedo
niā; imperauit annis. v. Iste haud dissimilis fuit magno Alexā
dro; seu Cæsari dictatori. Nam romanā urbem triennio ab in
uasoribus recepit: Cum Alexander annis. xij. per victori
as ingentes ad Indiam peruenerit. & C. Cæsar decennio sub
regerit gallos/aduersum ciues quadriennio cōgressus. Iste in
Italia tribus praelijs victor fuit/ apud placentiam iuxta amnē
Metaurū, ac phanū fortunę; postremo tinenensibus incampis
Huius tpe apud Dalmatas septimus imperator effectus mox
a suis obruncat. Hoc tpe in urbe roma monetarij rebellarūt
quos Aurelianus victor ultima crudelitate cōpescuit. Iste pri
mus apud romanos dyadema capiti innexuit gemmisq; &
aurata omni veste (qd' adhuc fere incognitū romanis mori
bus visebat) usus est. Hic muris validioribus & laxioribus
urbem sepsit. Hic Petricū/qui imperator ab Gallis ab exerci
tu effectus fuerat correctorē Lucanię puexit; aspergens ho
minē eleganti ioco/ sublimius habendū regere aliquā Italię
partē quā trans alpes regnare. Nouissime fraude serui sui qui
ad quosdā militares/viros amicos/ipsius noīa pertulit/adno
tata falso manū eius imitatus tanq; Aurelianus ipsos pararet
occidere; ab iisdem interfectus est; in itinere medio; quod in
ter Constantinopolim & Heracliam est. Fuit sæuus et sangui
narius et trux omī tpe etiā filij sororis interfector. Hoc tempo
re septem mensibus interregni species euenit.

TACITVS. XXXVII.

TACITVS post hūc suscepit imperiū vir egregie moratus
qui ducentesimo iperij die apud Tharsum febris moritur..

FLORIANVS XXXVIII.

Huic successit Florianus. sed quū magna pars exercitus equi
tantū probū militiæ peritū legisset; Florianus dieb; lx. quasi

per ludum imperio usus; incisis a semetipso venis/et ufo san-
guine consumptus est.

PROBVS: XLXIX

PROBVS gentis patre Agrestu hortor; studioso dalmatio
sanguine. Imperauit annis. vi. Iste Saturninū in oriente; Pro-
culum & Bonosum Agrippinæ imperatores effectos oppres-
sit. Vineas Gallos & Pannonios habere p̄misit. ope militari
Almū montē apud Sirmiū; & Aureū apud Mœsiam superio-
rem vineis conseruit. Hic Sirmio in turri ferrata occidit.

CARVS XL.

CARVS Narbone natus; imperauit annis. ij. Iste confestim
Carinū & Numerianū cæsares fecit. Hic apud Ctesiphōta ictu
fulminis interiit. Numerianus quoq; filius eius quū oculorū
dolore correptus/inlecticula ueheret̄ impulsore Apro (qui
socer eius erat) p̄ insidias occisus est/cū dolo occultaret̄ eius
mors: quousq; Aper inuadere posset imperiū; scetore cadaue-
ris scelus est proditū. Hic Sabinus Iulianū inuadens imperi-
um/a Carino in campis veronensibus occidit. Hic Carinus
omnibus se sceleribus inquinauit; plurimos innoxios/sicis
criminibus occidit. Matrimonia nobilium corrupit. Condē-
scipulis quoq; qui eum in auditorio verbi fatigatione taxaue-
rant; perniciosus fuit. Ad extremū trucidatur: eius precipue
tribuni dextra/cuius dicebatur uxorem polluisse.

DIOCLETIANVS. XLI

DIOCLETIANVS dalmata; Amilini senatoris libertinus
matre pariter atq; oppido Dioclea: quorū vocabulis: donec
imperū assumeret Diocles appellatus est. Vbi orbis romani
potentiā cepit; Graium nomen in romanū morē conuertit.
Imperauit annis. xxv. Is Maximianū Augustum effectit: Con-
stantium & Galerū Maximianū cognomento armentariū/
cæsares creauit: Tradens Constantio Theodorā; Herculi ma-
ximiani priuignā/absiecta uxore priori. Hoc tempore Carus
in Gallijs/Achilleus apud ægyptū; Iulianus in Ytalia/im-
peratores effecti diuerso exitu perire. e quibus Iulianus actio
per costas pugione in ignē abiicit se; Diocletianus vero apud
Nicomediā sponte imperiales fasces relinquens in proprijs
agrjs consenuit. qui dū ab Herculio atq; Galerio ad recipiendū
imperū rogaret; tanq; pestem aliquā detestans in hunc

modū respondit. Vt nā salone possētis vīserē/holera nostris
manibus instituta: pfecto nūc̄ istud tentandum iudicaretis
Vixit annis. lxxviiij. Ex quis cōmuni habitu prope nouē agit
morte consumptus est (ut satis patuit) per formidinē volun-
tariā. Quippe cū a Constantino atq; Licinio vocatus ad festa
nuptiarū per senectam: quū minus interesse valeret: excusa-
uisset. ter scriptis minacibus acceptis: quibus increpabat. Ma-
xentio fauisse: ac Maximino fauere/suspectans necem dede-
corosam: venenū dicit hāuisse. His diebus Constantius con-
stantini pater atq; armentarius: Cæsares Augusti appellant:
Creatis cæsaribus fauero p Italiā: Maximini Gallerij sororis
filio p orientē. Eodēq; tpe constantinus cæsar efficit Maxenti-
us iperator in villa sex milibus ab urbe discreta itinere Lauica
no/dehic Licinius Aug. efficit pariq; mō Alexandr apd car-
taginē iperator fit: filiq; mō valens iperator creat: q̄q; exitus
iste fuit. Seuerus ab Herculia Maximiano Romæ intra taber-
nas extinguit. Funusq; eius Galieni sepulcro infertur: quod
ab urbe abest per Appiam milibus nouem.

MAXIMIANVS XLII.

GALERIVS Maximianus cōsumptis genitalibus defecit
Maximianus hereuleius a cōstantino apd Massiliā obsessus
Deinde captus/pœnas mortis genere/postremo fractis laq̄o-
ceruicibus/alexāder a constantini exercitu iugulat. Maxenti-
us dū aduersus constantinū cōgredit paulo superius a ponte
miluio/in pontē nauigij cōpositū: ab lateri ingredi festinans
lapsu equi in pfundū demersus ē/voratūq; limo: pōdere tho-
racis: corpus vix repertū Maximianus apd tarsum morte sim-
plici perit. valens a Licinio morte mulctat. Fuerūt autē morē
hmōi: Aurelius maximianus cognomēto herculeus: ferus na-
tura/ardēs lib: die/ cōsilijs stolidus/ortu agresti/ pānonioq;
Nā etiā nūc̄ haud lōge eminet Sirmio/ locus palatio ibidē cō-
structo: ubi parētes exercebāt opa mercēnaria/ ætate interijt
sexagenarius: ānoꝝ. xx. ipator. Genuit ex eutropia Syra mu-
liere maxentij & faustā cōiugē constantini. Cuius p̄ri cōstan-
tio tradiderat Theodorā priuignā. Sed maxentij suppositū
serūt arte muliebrī tenere mariti aīm laborātis auspicio/ gra-
uissimi cecepta p̄terito: is Maximianus charus nūc̄ illi fuit.
nec patri aut socero quidem Galerio.

GALLERIVS. XLIII.

GALLERIVS aut̄ fuit licet inculta agrestiq; iusticia satis laudabilis: pulcher corpore: eximius & felix bellator/ortus parētibus agrarijs. pastor armentorū: vnde ei cognomen armensarius fuit: ortus dat̄ aripensi: ibiq; sepultus est: quē locū Romulianū etiā vocabulo romulæ matris appellat: is insolenter affirmare ausus est matre more olympiadis Alexandri magni creatricis cōpressam dracone semet cōcepisse.

GALERIVS. XLIIII.

GALERIVS maximinus sorore armentarij pgenitus veroq; nomie ante imperiū daza dicitur cæsar quadriennio. De hinc per orientē augustus triennio fuit: ortu quidē atq; instituto pastoralis verq; sapientissimi cuiusq; ac litteratorū cultor/ingenio quieto/vini audior. Quo ebrius quedam corrupta mente aspera iubebat: qui cū pigeret factum differri: quē præcepisset: in tempus sobriū ac matutinū statuit.

ALEXANDER. XLV

ALEXANDER fuit phryx origine: ingenio timidus: inferior aduersus laborē/vicio senectæ ætatis. His oibus absumptis imperij iura penes constantinū & licinium deuenere.

CONSTANTINVS. XLVI

CONSTANTINVS Constantij imperatoris & Helenæ filius. Imperauit annis. xxx. Hic dū iuuenulus Agalerio in urbe Roma religionis specie obses teneret/fugā arripens atq; ad frustrandos insequentes/publica iumenta quaq; iter agerat interfecit: & ad patrē in Britanniam peruenit. & forte iisdē diebus ibidem Constantiū parentē fata ultima perurgebant. quo mortuo: cunctis qui aderāt: adnitentibus: sed præcipue Eroco alemannorū rege auxilij gratia Constantiū comitatu imperiū capit. Hic sororē suā Constantiam Licinio medio lantr̄ accito coniūgit/filiūq; suū Crispū noie ex mineruina cōcubina susceptū. Idem constantinū iisdem diebus natum: oppido Arelatenfi/Licinianūq; licinij filiū mensium fere. xx. cæsares effecit. Verū emūero (ut imperia difficile cū concordia custodiri) dissidiū inter Liciniū Constantinūq; exoritur primūq; apud cibalas iuxta paludem Hiulecā noie/Constantino nocte castra Licinij irrūpente: Licinius fugā petijt Bizan

tiūq; fuga voluci peruenit/ibi Martinianū officioꝝ magi
strum Cæsare creat. Dehinc Constantinus acie potior apud Bi
thyniam adegit/Licinium pacis salute indumentū regium of
ferre per uxore; inde Thessalonicā missum paulopost eum/
Martinianumq; iugulari iubet. Hic Licinius annū dñationis
fere post quartū decimū/vitę pxime sexagesimū occidit/aua
ritiæ cupidine omnīū pessimus. eque alienus a luxu ventris:
asper admodum aut mediocriter impatiens. Infestus litteris:
quas p̄ inscitiam imodicā virus ac pestem publicā nomiabat
p̄cipue forensē industriā. Agraribus plane ac rusticantib;
bus: quia ab eo genere ortus altulq; erat. satis utilis ac militiæ
custos/ ad veterę instituta seuerissimus. spadonū & aulicorū
omniū vehemens domitor/tineas/soricesq; palatij eos appel
lans. at Cōstantinus obtento totius romani imperij (mira bel
loꝝ felicitate) regimine. fausta cōiuge (ut putant) suggerente;
Crispum filiū necari iubet: dehinc uxore suā faustam; in bals
neas ardentē coniectam interemit; cū eum mater Helena ar
dore nimio nepotis increparet. Fuit vero ultra quā aestimari
potest; laudis audis. Hic Traianū herbā paretariā (ob titu
los multos aedibus inscriptos) appellare solitus erat. Hic pon
tem in Danubio construxit; habitum regium gēmis & caput
exornans perpetuo diademate; Cōmodissimus tamen rebus
multis fuit. Calumnias sedare legibus seuerissimis/nutrire ar
tes bonas: p̄cipuæ studia litterarę; legere ipse; scribere/ medita
ri; audire legationes & quimonias puinciarę. quūq; liberis fili
oꝝ; fratris; Delmatio cæsaribus cōfirmatis/ tres & .lx. annis vi
xisset; ex quibus dimidiōs ita ut tredecim solus iperaret; mor
bo consumptus est; irrisor potiusq; blandus. Vnde prouer
bio vulgari/trachala. x. annos præstantissimus. xij. sequenti
bus latro decē nouissimis pupillus/ ob p̄fusions imodicas
nominatus. Corpus sepultū in Byzantio (Constantinopoli
dicta) Quo mortuo Delmatius/militum vi necat; ita ad tres
orbis romani redacta dominatio est. Constantino; & Cōstan
tio; & Constante filiis Constantini. Hi singuli has partes regē
das habuerūt. Constantinus iunior cuncta trans alpes. Con
stantius a freto ppontidis Asiā atq; orientē. Cōstans illyricū
Italiāq; & aphricā/dalmatiā/thraciā/macedoniāq; et achaiā.
D

HANNIBALLIANVS. XLVII

HANNIBALLIANVS Dalmatij caesaris consanguineus
 Haermentia nationesq; circumsocias, interim ob Italia Aphri-
 caq; ius dissentire: statim Constantius & Constans coeperunt:
 Constantius atrocinijs specie/dum incautus foedeq; temulen-
 tus in aliena irruit: obructus est: proiectusq; in fluvium/ cui
 nomen Alfa est: non longe ab Aquileia. Constans vero venas
 di cupidine: dum per sylvas saltusq; erraret: conspirare alij
 quanti militares in eius necem (auctoribus Crestio & Marcel-
 lino/simulq; Magnentio) qui ubi parandi negotij dies placu-
 cuit: Marcellinus natalem filij simulans: pluresq; ad cenam
 rogat: itaq; in multam noctem conuiuii celebrato/ Magnenti-
 us quasi ad ventris secreta secedens habitum venerabilem capit
 ea re cognita/ Constans fugere conatus: apud Helenam oppi-
 dum Pyrenaeo proximum: a Gaisone eum lectissimis misso in-
 terficitur anno tertio decimo Augustae dñationis. Nam caesar
 triennio fuerat/ aui septimo uicesimoq;. Hic fuit debilis pedis-
 bus/manibusq; articuloꝝ dolore: fortunatus caeli temperie frus-
 ctuum prouentu nulla a barbaris formidine: q̄ pfecto maios-
 ra fuerint: si prouinciarꝝ rectores/non pretio: sed iudicio proe-
 xisset. Huius morte cognita Vetrano magister militum/impe-
 rium in Pannonia apud Mursiam corripuit, quem Constantius
 non post multos dies regno exiit: grandaeuo aetate/ non vitam
 modo sed etiam voluptarium otium concedens. Fuit autem
 prope ad stultitiam simplicissimus.

CONSTANTIVS. LXXIII

CONSTANTIVS Galerij fratrem patruelem caesarem pronun-
 ciat: sororem Constantinam illi coniungens. Magnentius quoq;
 Dientium consanguineum suum trans Alpes caesarem crea-
 uit. His diebus Romae Nepotianus Eutrophiae Constantini so-
 roris filius/hortatibus perditis Augusti nomen rapit, quem octa-
 uo die uicesimoq;/ Magnentius oppressit. Hoc tempore Constan-
 tius cum Magnentio apud Mursiam dimicans uicit: in quo bello pe-
 ne nunquam amplius romanae consumptae sunt uires: totiusq; im-
 perij fortunae pessundatae. Dehinc quum se Magnentius in Itali-
 am recepisset: apud Thicanum plures fudit incautos & (ut in
 victoria solet) audacius persequens: nec multo post apud Lu-

gdunū eo angustatus gladio occulte prouiso / ictum pulsi par
rietis iuuant transfolio latere: ut erat vasti corporis) vulnere:
naribus atq; ore cruore effundens / mense imperij quadagesi
mosecundo: atatis vero .xl. expirauit. ortus parentibus: qui
Galliam habitant: legendi studio prōptus: sermonis acer / ani
mi tumidi: i modice timidus: artifex tamen ad occultandā (au
daciae specie) formidinem. Eius morte audita Decentius / la
queo fasciā / ad collum posito vitam finiuit. Hoc tēpore Gal
lus caesar a Constantio occiditur. Imperauit annis quattuor.

SILVIANVS. XLIX.

SILVIANVS imperator effectus die imperij .xxviiij. perimi
tur: fuit ingenio blandissimus: quamq; barbaro patre genitus
tamen institutione Romana satis cultus & patiens.

CONSTANTIUS L.

CONSTANTIUS Claudiū iulianū fratrem: Galli honore cae
saris assumit: annis natū fere tribus atq; .xx. Iste in cāpis Argē
toratenibus apud Gallias / cū paucis militibus infinitas hosti
um copias deleuit. Stabat acerui montiū similes. fluebat cru
or fluminū mō captus rex nobilis Nodomarius. fusi oēs opti
mates. Reddit⁹ limes romanae possessionis: ac postmodū cū
Alemānis dimicās / potentissimū eorū regē Badomariū cepit
Hic a militibus Gallicanis Augustus p̄nunciaf. Hic Constan
tius urgere legationibus / in statū nomenq; pristinū reuertit.

IULIANVS. LI

IULIANVS mandatis mollioribus / refert se sub noīe Celsi
si imperij multo officiosius pariturum: Hic Constantius ma
gis magisq; ardens dolore (atq; ut erat talium impatiens) in ra
dicibus Tauri montis apud Mopsocrenē febris acerrima: quā
indignatio nimia vigilijs augebat: Interijt anno aui quarto &
quadagesimo: imperij nono atq; tricesimo: verū Augustus
quartovicesimoq; octo solus: cū fratribus atq; Magentio sex
decim: quindecim Caesar. Felix bellis ciuilibus: externis lacry
mabilis: mirus artifex in sagittis. a cibo / vinoq; et somno mul
tum intēperans: patiens laboris: facundia cupidus: quā quū
adsequi tarditate imperij non posset: alijs inuidebat. Spado
num aliquorūq; amor deditus & vxorū quibus cōtentus nul
la libidine transuersa aut iniusta polluebat. Sed ex cōiugibus

quas plurimas fortitus est: p̄cipue Eusebiam dilexit: decoram
quidē: verū per amantias & Gorgonias: & alia iportuna mis-
nisteria vexantē famam viri: cōtra q̄ sceminis modestioribus
mos est: quare saepe p̄cepta viros iuuant: Namq; vt ceteras
omittam: pompeia plotina (incredibile dictū ē) quāto auxerit
gloriā Traiani: cuius p̄curatores cū puincias calumnijs agi-
tarent/adeo ut unus ex his diceret locupletū: quemq; ita con-
uenire. Quare habes ad mensam: vnde habes tertium pone
qui habes/illa coniugē corripuit: atq; increpans q̄ laudis suae
esset incuriosus: talem reddit: ut postea exactiones iprobans/
detestans fiscum lienē vocaret: q̄ ea crescente/artus reliqui ta-
bescant. Igit̄ Iulianus redacta ad unū se orbis romani curatio-
ne/gloriā nimis cupidus/in Persas p̄fiscif. Illic a transfuga
quodā in insidias deductus: cū eum hinc inde Parthi urgeret
e castris iam positus/abrepto tantū clipeo p̄currit. cunq; incō-
sulto ardore/nititur ordines ad p̄aelium cōponere: ab uno ex
hostibus & quidē surgente conto percutitur. Relatusq; in ta-
bernaculum/ rursusq; ad hortandos suos egressus: paulatim
sanguine vacuatus. circa noctis fere mediū/defecit p̄afatus:
consulto sese de īperio nihil mandare: ne (ut solet) in multitu-
dine discrepātibus studijs amicis ex inuidia rei p̄ discordia ex-
ercitus periculum pararet. Fuerat in eo litterarū ac negociorū
ingens scientia: eo iuuauerat philosophos & gr̄ecorū sapien-
tissimos/usu p̄optior corporis: q̄ validus quidē/ sed breuis
fuit. Haec minuebat quarundā rerū neglectus modus Cupido
laudis immodica cultus numinū sup̄stitiosus/ audax plusq;
imperatorē decet. Cui salus ppria: cū semp̄ ad securitatē om-
nium (in bello maxime) cōseruanda est. Ita illum cupido glo-
riāe flagrantior paruifecerat: ut neq; terremotu/ neq; plarisq;
p̄afagijs: quibus vetabat petere Persidem abductus sit. finē
ponere ardori/ ac ne noctu quidem visus ingens globus caelo
labante diem belli cautum p̄astiterit.

IOVINIANVS. LII

IOVINIANVS genitus patre Varroniano. insula Agrifin-
donensis puincia Pannonia īperauit menses octo. Eius pa-
tri cū liberos crebros amitteret: p̄ceptū somnio est eum: qui
iam instante uxoris partu: edendū foret: diceret Iouinianum.

Hic fuit insignis corpore / lætus ingenio / litterarum studiosus.
Hic dum a Perside hyeme aspera mediæ Constantinopolim
accelerans cruditate stomachi / tectorio noui operis grauatus
repente interijt: annos gerens proxime, xl.

VALENTINIANVS LIII

VALENTINIANVS imperauit annis, xij. minus diebus
centū. Huius pater Gratianus mediocri stirpe ortus: apud Cy
balas funarius appellatus est: eo q̄ uenalitium funē portanti
quinque milites nequiret extorquere, eo merito adscitus in mi
litiā usq; ad præfecturā prætorianā / potentiā conscendit. ob
cuius apud milites cōmendationē Valentiniano imperiū reti
nenti aggerit. Hic valentē consanguineū suū sibi sociū in im
perio adscit, ac demū Gratianū filiū / nec dum plene puber
rem / hortatu socrus & uxoris Augustum creauit. Hic valen
tinianus fuit vultu decens: sollers ingenio / aīo grauis / sermo
ne cultissimus (q̄q; enī ad loquendum parcus) / leuerus: vehe
tor ipse. ait acer & in ijs: q̄ memoraturus sum Hadriano pro
ximus genere vetustissimorū meminisse noua arma meditari:
fingere terra seu limo simulacra prudenter uti locis tēporibus
sermonibus: atq; ut breuiter concludā semp criminibus: quis
sefe quasi fidissimis prudentissimisq; dederat: careret aut pro
bati eruditū p̄ monitoribus / uti licuisset / perfectus haud du
bie princeps enitūisset. Huius tpe firmus apud Mauritaniam
regnū inuadens extinguit. Valentinianus apud Bergentionē
legationi Quadorū respōdens anno æui quinto & quinquage
simo ipetu sanguinis: voce amissa sensu integer expirauit: qd̄
quidē intēperantia cibi ac saturitate, qua artus diffuderat acci
disse plures detulere. Itaq; eo mortuo Valentinianus adhuc
quadriennis auctore equitio ac Merobaude propinquo ubi
cum matre fuerat adlatus creatus est imperator.

VALENS. LIIII.

VALENS vna cū Valentiniano germano suo (de quo dixi
mus) regnauit annos, x. menses, v. Hic Valens cū Gothicis la
crymabili bello cōmisso / sagittis saucius / in casam deportat
vilissimā: ubi supuenientibus Gothicis igniq; supposito incē
dio cōcrematus est. In q̄ p̄banda hæc fuere, fuit possessoribus

D iij

consultor bonus, mutare iudicia; chartus in amicos fidus irasci
sine noxa ac periculis cuiusq; sane valde timidus, huius tem-
poribus procopius tyrannus cadens extinguitur.

GRATIANVS LV

GRATIANVS genitus Sirmi/iperauit cū patre Valentini-
ano annis, viij, dies, lxxxv, cū patruo & fratre, iij, cum eodem
fratre ac Theodosio, iij, Et cū his omnibus accedente archadio
mensis sex, Hic apud argentariū oppidū galliæ, xxx, alaman-
norū milia in bello extinxit Hic cū animaduertisset Thraciā/
Daciāq; tanq; genitales terras possidentibus gotthis triballis;
atq; omni pernitiē atrocioribus hunnis & alanis/extremū pe-
riculum instare nomini romano; accitū ab Hispania theodosi-
um /cunctis fauentibus; agenti annū a tricesimo tertū impes-
rium cōmittit, Fuit aut gratianus litteris haus mediocriter in-
stitutus /carmen facere; ornatē loqui; explicare cōtrouersias/
rhetorū more, Nihil aliud die noctuq; agere; quā spiculis me-
ditari/summāq; voluptatis/diuināq; artis credere ferire peri-
te sibi destinata/cibi vini ac libidinis victor; Cū tūc esset ple-
nus bonis; si ad cognoscendā reipū, grerendā scientiā animū
intendisset, a qua ppe alienus nō mō voluntate sed etiā exer-
citiū fuit, Nam dū exercitū negligeret & paucos ex alanis (q; s
ingētū auro ad se transfulerat) anteferet veteri ac romano mis-
liti adeoq; barbarorū comitatu; et ppe amicitia capit; ut nō nū-
q; eodē habitu iter faceret; odiā cōtra se militū excitauit; hoc
tēpore cū maximus apd' Britannia/ tyrannidē arripuisset; &
in Gallia transmisset; ab infensis gratiano legionibus excep-
tus/gratianū fugauit, nec mora extinxit; q; vixit ānis, xxxviij

THEODOSIVS, LVI

THEODOSIVS genitus patre Honorio; matre thermātia;
genere hispanus/originē a traiano principe trahens/a Gratia-
no augusto apud Sirmium iperator effectus; regnauit annis
xxvij, Huic ferūt nomē somnū parētes monitos sacrauisset
ut latine intelligimus adeo datū; De hoc etiā oraculo in Asia
diuulgatū est; eū Valenti successurū cuius nomē e theta, & e,
& o, atq; a græcis litteris inittare; qua cognitiōe principij de-
ceptus theodorus; cū sibi imperiū presumeret scelestæ cupidi-
nis supplicia pcepit, Fuit aut Theodosius ppagator reip, atq;

defensor eximius. Nam hunnos & gotthos qui eam sub valen-
te defatigassent / diuersis prelijs vicit: cum persis quoque petitus
pacem pepigit. Maximus autem tyrannus: qui Gratianum interfecit
rat & sibi Gallias vendicabat: apud Aquilegiam extinxit. Vi-
ctorem quoque eius filium intra infantiae annos: a Maximo patre
Augustum factum / necauit. Eugenium quoque tyrannum atque Arbo-
gastem superauit: deletis eorum decem milibus pugnatorum. Hic &
etiam Eugenius confusus viribus Arbogastis / postquam apud Vi-
ennam Valentinianum extinxerat: regnum inuasit: sed mox simul
cum vita imperium perdidit. Fuit autem Theodosius moribus & cor-
pore Traiano similis. quantum scripta veterum & pictura edocent
Sic eminens status / membra eadem parcaes / os absque eo quod il-
li aliquantum vellendo / steriles genae atque tam ingentes oculi erant
nescio an & tanta gratia tantusque flos in facie: seu tanta dignitas
in incessu. Mens vero prorsus similis adeo: ut nihil dici queat /
quod non ex libris in istum videatur transferri / clamens animus / mi-
sericors: ceteris solo habitu differre se ceteris putans. In omnes homines
honorificus / verum effusus in bonos simplicitate ingenia aequae di-
ligere / erudita mirari / sed innoxia largiri magno animo / magna
amare ciues / vel priuato contubernio cognitos / eosque honoribus
pecunia: beneficijs ceteris praesertim: quorum erga se: velut
patrem aspero casu officia probauerat. Illa tamen quibus Traianus
asperus est. vinolentiam. scilicet & cupidinem triumphandi / usque eo
detestatus est: ut bella non mouerit: sed inuenerit / prohibueritque
Legem / ministeria lasciuia: psaltriasque comessationibus ad hibe-
ri. Tantum pudori tribuens & continentiae ut consobrinarum nup-
tias vetuerit tantumque reorum. Litteris (si nimum perfectos contem-
platur) mediocriter doctus. sagax plane / multumque diligens ad no-
scenda morum gesta: e quibus non desinebat execrari veterum facta
superba crudelia libertati / quae infesta legerat: at Cinnam Ma-
rium Syllamque atque uniuersos dominantium / praecipue tam-
en perfidos & ingratos. Irasci sane rebus indignis: sed flexi-
cito / vix modica dilatione emollebat. Aliquam seuera praecipua ha-
buit de Liuio: vel quod Augustus a philosophiae doctore: didice-
rat: qui cum vidisset eum facile commoueri: ne asperum aliquid sta-
tueret: monuit ut ubi irasci coepisset quattuor atque xx. graecas
litteras memoria recenseret: ut illa concitatio quae momentum est

mente alio traducta/parui temporis interiectu/ languesceret
Melior haud dubie; qd' est clare virtutis post aucta annis poe
nitentiam regalem multoq; maxime post civilem victoriam.
Nam & annonae cura soli citius attendere; & auri argentiq;
graue pondus/sublati atq; expensi a tyranno multis e suo re
stituere/ cu benigni principis & quidem vix fundos solerent
nudos ac de formata predia concedere/sam illa minutiora;&
ut dicitur: intra aulam; quae quia occulta sunt magis naturae
hominu curiose oculos auresq; ad se trahunt. Patruum coles
re tanq; genitorem. fratris mortui/sororisq; liberos habere p
suis. Cognatos adfinesq; parentis animo complecti; elegans
latumq; conuiuium dare/ non tamen sumptuosum miscere
colloquia personis studia dignitatibus/ sermone cum grauit
tate iocundo blandus pater/ concors maritus exercebat/ ne
q; in latebras/ neq; ad lassitudinem ambulationibus magnis;
cum esset ocium reficiebat animu/ ad vescendi continentiam
valitudinē regebat. Sicq; in pace rebus humanis annu agens
quinquagesimū; apud Mediolanū excessit. vtrāq; temp. utri
q; id est arcadio & honorio quietam relinquens. corpus eius
eodem anno Constantinopolim translatu atq; sepultum est.

¶ Finis.

LAVRENTIVS ABSTEMIVS LECTORIS.

Libuit adijcere Benvenuti imensis libellum; qui Augusta
lis dicit: nō ob aliquā viri elegantia aut eloquentiam: (utraq;
em ei nō ingenij sed temporis culpa defuit) Sed quia Caesarū
uitas mira breuitate. & veridica narratione cōplexus est. Fuit
em hae rerū inuestigator egregius; quē Aeneas Siluius; qui
adeptus pontificatum Pius secundus dicitus est. tantifecit: ut
huic libello vitas quattuor imperatorū; qui post obitu Benev
nuti imperarunt non sit dedignatus adiungere. vt ipse in prin
cipio suae testatur Europae.

PII SECVNDI VERBA.

Odagratē me nuper & arteticis doloribus (ut soleo)
p laborantē/ librarius quidam teutonicus adijt libellum
afferens/in quo Romanorū caesare nō tam gesta q; no

mina & pauca demonibus continerant; usque ad Venceslaum karoli quarti filium. Cuncti illi opusculo. iij. imperatores deesse viderent. Nam Benuenutus imolensis eius operis author sub Venceslao decesserat rogauit me/ut adijcerem quod deerat. Nolui turbare hominem. Compleui ad aetatem nostram imperatorum numerum breuitatem illius qui praecesserat imitatus

LIBELLVS QVI DICITVR AVGVSTALIS.
Continens sub cōpendio breuem descriptionē omnium Augustorum ad illustrem Azonem Marchionem Estensem.

Pras clarissime Marchio Heroicarum cultor virtutum posse facilliter & cito internoscere bona & mala principum Romanorum. Vt utrorumque sine notato cautior fias eminentium speculo exemplorum. Parebo libens & calculantis morem magnam breui oratione sumabo. Quia non modicum confert commoditatis: ad cognitionem rerum gestarum (praesertim postquam venit tempus gratiae: quo rex uniuersi & urbem & orbem totum ad unam voluit redigi monarchiam) noscere annos: quibus quisque principum imperauit: non per modum narrantis/ sed potius numerantis/ singulorum tempora breuiter (imo transcurrenter) perstringam/ lucido cum sermone. Est autem utiliter praesciendum: quod omnes historiae scriptores catholici: siue in obsequium fidei: siue ob aliam causam sicut Orosius in historia mundi: & alij plures incipiunt descriptores a Caesare Augusto: quia sub eo Christus nasci dignatus est: a quo incepit primitiua ecclesia: vel quia diutius imperauit & salubrius rempublicam gubernauit. Vnde videtur velle/ quod Caius caesar fuerit potius quidam praecursor imperij. Sicut Baptista fuit praecursor domini. Omnes vero gentiles historici incipiunt a Iulio caesare. sicut Suetonius et alij quos magis sequi intendo: quia non aliud quam veritatem tradere posteris curauerunt.

DE IVLIO CAESARE.

Primus igitur qui romanum arripuit imperium: fuit Iulius Caesar Lutij filius: valentissimus omnium principum: qui in vigore animi non habuit parem: nec ante se nec post se. Hic vixit annis. lvi. Imperauit autem post finem bellorum suorum annis tribus & septem mensibus: interfectus in medio senatus. xxiiij. vulneribus.

E

DE CAESARE AVGVSTO. II

Cæsar Augustus dictus Octavius siue Octavianus a natiuitate pnepos & filius adoptiuus successit illi in imperio. hic fuit foelicissimus omnium priorum & posteriorum. nam alta prudentia sua imperauit prudenter / & laudabiliter tot annis quæ cæsar vixit scilicet. lvi. et mensibus sex: de quibus regnauit. xij. cum antonio & Lepido triuuiris. Reliquum temporis cum magna pace et tranquillitate orbis: clauso templo iani: & vixit annis. lxxvi. minus xxxv. diebus. mortuus est foeliciter apud Nolam ciuitatem Campaniæ.

DE TIBERIO. III.

Tiberius priuignus Augusti ex Livia adoptatus / ab eo hæres fuit imperij. Hic (ut ait Plinius) fuit tristissimus hominum: se nec foedissimus omni turpitudine luxuriarum & ebrietatum. Fuit tamen serenus victor in iuuentute: De quo dicit Orosius quod ex mansuetissimo principe conuersus est in foelissimam bestiam cum non impetrasset quod christus pro deo habere. Mortuus est graui morbo vel veneno. Vixit annis. lxxviij. imperauit annis. xxiiij.

DE CAIO CALLIGVLA. IIII.

Caius Calligula nepos Tiberij / natus ex Germanico filio Drusi: qui fuerat frater ipsius Tiberij. Hic fuit iuuenis pessimus omnium / excepto Nerone: omni scelere contaminatus qui vixit annis. xxviij. imperauit annis. iij. mensibus. x. diebus. viij. interfectus coniuratione suorum. xxx. vulneribus & turpiter tractus.

DE CLAVDIO. V

Claudius nepos Tiberij natus ex Druso: patruus Caij Calligulae indifferens fuit & varius multum / quia prima ætate semper fuit infirmus: vilis & tristis. unde cum debuit succedere Tiberio: Caius fuit sibi prelatas. Fuit tamen satis utilis: sed infortunatus in uxoribus: De quarum una Messalina scribit Cornelius Tacitus: & Iuuenalis dicit. Et lassata uiris nondum satiata recessit. Altera uero Agrippina mater Neronis ipsum Claudium uenenauit in fungis: Claudius vixit annis. lxiij. imperauit uero satis congrue annis. xiiij.

DE NERONE: VI.

Nero de gente Domitia priuignus Claudij: & gener eius adoptatus ab eo fraude Agrippinae. Hic fuit nequissimus omnium hominum / hostis humani generis: Ideo iudicatus hostis a senatu in

terfecit se pugione / quatuor miliaribus lōge ab urbe: cū impe
rasset annis paulominus, xiiij, vixit annis, xxxij, et familia cæ
saris in Nerone defecit.

DE GALBA, VII

Galba senex de nobili stirpe sulphitiorū: iperator septimus
post Nerone; vir vitiosus / cōmisit le torū regendū vitiosissis
mis seruis: omnibus odiosus. Occisus est in foro a militibus
Orthonis: cū imperasset mensibus, vij, vixit annis, lxxij.

DE OTHONE VIII,

Otho iperator, viij, fuit nobilis hō natus ex equite romano,
nō poterat esse bonus nec carus bonis: quia fuerat familiarissi
mis Neroni: fuit tñ dilectissimus militibus: qvictus a vitellio
se occidit pugione: cū iperasset, xcv, diebus / anno ætatis, lvij

DE VITELLIO, IX,

Vitellius nobilis de gēte vitelliorū: vir pfunde gulæ et crudel
q̄ puericia fuit educatus iter meretrices Tiberij: vituperatissi
me occisus in furore populi / iter ludibria et tormēta, regnavit
mēsis, viij, vixit annis, lvij. Et nota q̄ Orosius Othonē &
Vitelliūm abijcit de numero principum.

DE VESPASIANO X

Vespasianus nobil' de gēte Flauia: successit decimus in ipe
ori Vitellio: cū esset dux belli iudaici p Nerōe. Hic fuit sapiēs
senex & utilis reip. qui vixit annis, lxxix, mensibus, iij, diebus
vij, iperauit annis, x, mensibus, viij, diebus, x, mortuus est ex
fluxu ventris,

DE TITO, XI,

Titus vespasiani filius clarissimus oī virtute: gloriosissimū
triumphū duxit de iudeis simul cū patre: quia ambo simul im
perauerūt: ut dicit Plinius (optimus testis) quia scribit vespasi
ano & hic amore oīm: tenuit iperiū solus / annis, ij, mensibus
ij, diebus, xx, vixit annis, xli. Mortuus est febre / cum magno
placitu omniū.

DE DOMITIANO, XII,

Domitianus filius Vespasiani frater Titicostis virtutū patris
& fratris: crudelis sanguinarius: persecutor Moschetarū xp̄ia
norū & iudeorū, qui vixit annis, xlv, iperauit annis, xv, & mē
sibus quinq̄, tandem occisus a suis in camera.

DE NERVA, XIII

Nerva senex / satis nobil' honestus & modestus: cōtrarius do
mitiano factus est ipator / opa occisorū eius domitiani q̄ ad op
E ij

tauit Traianū in filiū / ppter egregiam eius virtutē. Vixit an-
nis. lxxij. imperauit anno uno / & feliciter mortuus est: naturali
morte.

DE TRAIANO: XIII

Traianus ortus Romæ: cuius antiqui fuerūt hispani. Om-
niū augustorū summæ iusticiæ / clementiæ & ciuilitatis / qui
vir diuinus: mirabilis virtute & felicitate Romanū imperium
fatis infirmū / magnifice ampliāuit. Hic vixit annis. lxxij. men-
sibus. ix. &. iij. diebus. Imperauit annis. xvij. mensibus sex.
et mortuus est fluxu ventris.

DE HADRIANO XV.

Hadrianus (ut scribit Spartianus) natus ex consobri-
no Traiani / filius adoptiuus eius: cuius maiores fuerūt in Italia tēpo-
ribus Scipionū / vir magnæ scientiæ: maxime eloquētiæ / nūc
crudelis: nūc clemens, qui plus percurrit, puincias romani im-
perij quā alius imperator / Hadrianus vitæ tedio afflictus / pete-
bat occidī: & mortuus est, anno ætatis. lxxij. & mense tertio,
cum imperasset annis. xxi. & mensibus. xi.

DE ANTONINO PIO. XVI.

Antonius Pius genere Hadriani & filius adoptiuus: vir for-
ma pulcher: insignis ingenio & eloquio: magnæ litteraturæ
moderatissimus: benignus: qui romanū imperiū plus studu-
it conseruare / quā ampliāre: habens in ore illud verbū Scipio-
nis: Malo unū ciuē seruare quā mille hostes occidere. Antoni-
nus vero periit anno. lxx. Imperauit annis. xxij. foeliciter &
in pace: & demum mortuus est febre & quasi dormiens.

DE ANTONINO GENERO PII. XVII

Antoninus Verus genere Pij successit ei imperio cū Lucio
fratre suo. Isti duo fratres primi simul vocati sunt augusti. Iste
verus sapienter celauit & supportauit vitia fratris: qui regna-
uit secū. xi. annis. Fuit eñ magnus philosophus / sanctitate
vitæ om̄ibus p̄ponendus: nunq̄ mutans vultū. Qui vir t̄tæ
virtutis poterat dici foelix: si uxorē Faustina & filiū cōmodū
nō habuisset. imperauit ānis. xvij. vixit. lxi. mortuus ē morbo

DE ANTONINO COMMODO. XVIII

Antoninus cōmodus filius veri paternæque virtutū hostis cru-
delis: luxuriosus: qui a puericia fuit toto corpore omni turpis-
tudine foedatus / trecentas meretrices: & totidē pulchros pue-

ros in palatio habēs; infamator oīm; & ab oībus infamatus
fortis solū in pugnis bestiar; / cōmodus oībus incōmodus
qui cū imperasset. xiiij. annis. strangulatus fuit cū cōmoditate
oīmīū.

DE PERTINACE. XIX

Pertinax factus īperator / mandato senatus; fuit genere igr
nobilis & patre libertino; sed nobilis moribus; senex venera
bilis; tēperatus / cōtrarius cōmodo reputatus est auarus; dilec
tus populo; militibus odiosus; vnde occisus est a militibus in
domo sua opera Iuliani. Vixit annis. lx. & sex mensibus. Im
perauit mensibus sex / & .xxv. diebus.

DE IULIANO DIDIO. XX

Iulianus Didius post Pertinacē assumpsit imperiū; qui fuit
nepos Iuliani magni iuriconsulti; qđ magis nobilitauit eum
Cuius antiqui fuerūt de mediolano, Iulianus fuit parcissimus
hoīm; miserrime viuens, vñ odiosus populo / desertus ab oīm
bus priuatus īperio; auctoritate senatus / & in palatio occisus
Vixit. xlvj. annis; & mensibus. iij. Imperauit. lxxv. diebus.

DE SEVERO. XXI.

Seuerus solus in numero principū fuit ex Africa; qui vir ma
gnus & fortis grandia bella gessit. Terribilis senatui & popu
lo; sed militibus amabilis / quia maius stipendiū dedit / qđ ali
quis īperator. Hic tantū annonæ reliquit in morte; qđ suffice
re poterat urbi, vij. annis dando. lxxv. milia modiorū in die;
de qđ dixit senatus; qđ nunqđ debuit nasci vel nunqđ mori. Se
uerus vixit annis. lxxxix. mortuus ē in Brytānia cū īperasset
annis. xvij.

DE BASSIANO. XXII

Bassianus filius Seueri; dictus Antoninus Caracalla; suc
cessit patri imperio / asperior eo; luxuriosus nimium; qui Papi
nianiū magnum iuriconsultum trucidari fecit; quia rep
hēdebat eum; quod duxerat Iuliam nouercam suam in uxo
rem. Hic imperauit annis quasi sex / & occisus est apđ Carras
insidijs Macrini prefecti / anno ætatis. xliij.

DE MACRINO XXIII.

Macrinus occiso Bassiano accepit imperiū / homo omniū
vitiōrū vilissime natus; & vilissimus seruus / sub Commodo
qui voluit Antoninus vocari; quia nullus bonus vel verus vi
debat īperator sine tali noīe; Fuit crudelis; sanguinarius; in

E iij

ventor horarum mortium. Sed post annum sui imperij occi-
sus fuit apud Antiochiam ab Heliogabalo.

DE VARIO HELIOGABALO. XXIII

Varius Heliogabalus reputatus filius Bassiani/ ex Semira-
mia vulgarissima meretrice; ad cuius voluntatē fecit omnia tur-
pia; i purior omni bestia. Occisus est cōiuratione militū/ & de-
iectus in cloacā stercorariā/ & mater cū eo/ dignissima tali fili-
o luxurioso; pdigo; ebrío; qui nō est nomināndus homo/ sed
uppupa foedissima. Imperauit sic vitiose annis tribus

DE ALEXANDRO. XXV

Alexāder filius Varij/ cōsobrinus heliogabali; natus ex Mam-
māa xpianissima muliere; accepit imperiū ad remediū gene-
ris hūani; q̄ iuuenis virtuosissimus (purgatis Heliogabali ma-
lis) remp. salubriter gubernauit; cōsilio Vlpiani; q̄ fuit legalis
scientiā p̄iceps. habuit ipse Alexāder oēs dotes naturę et for-
tunę; & vitas honore; principū/ metrice scripsit. Vixit annis
xxxviij. mēsis. iij. diebus. vij. i perauit annis. xiiij. occisus ē
in Gallia opa Maximini a militibus: qd' indignū visum ē; nā
oēs boni p̄icipes (ut plurimū) bene mortui sunt & mali male

DE MAXIMINO. XXVI.

Maximinus natus de regiōe Thraciā/ et matre barbarus sine
auctoritate senatus; & dictus fuit a militibus Augustus; q̄ fuit
magnus ut gigas fortissimus/ feros & asper/ ac supbus; nullū
aīal crudelius fuit in terris. Vñ milites in Africa fecerūt ipe-
ratorē Gordianū senē grauissimū, sed Maximinus occiso Cor-
diano & filio eius iuuenē/ ventebat cōtra Romā fulminās; Se-
natus territus fecit tres i peratores cōtra cū. s. Pupienū Albinū
& Gordianū puulū nepotē Gordiani senis. Maximinus apd'
Aquilegiā occisus ē a militibus cū filio suo/ cū i perasset annis
tribus.

DE GORDIANO. XXVII

Gordianus tertius qui appellatus fuit Augustus a senatu cū
Pupieno & Albino/ illis occisis fraude militū; qui i perauerāt;
duobus annis solus tenuit i peritū valde puer; cui nihil deficie-
bat nisi ætas; amabil' & gratiosus. Hic cū bella feliciter gereret
in Oriente ex cōsilio Musichei sui generi/ viri pditissimi; inter-
fectus fuit a militibus fraude Philippi arabis; dicentis. q̄ puer
nesciebat regere bene imperiū; Imperauit annis sex.

DE PHILIPPO. XXVIII

Philippus de Arabia post Gordiannū factus imperator. Philippū filiū fecit participē regni: qui de vili genere natus: supbe imperavit annis. vij. et nihil laudabiliter fecit nisi quod fuit primus imperator xpianus: & ambo interfecti sunt a tumultu militari/ ex defectu Decij: pater Verone: filius Romæ. ¶ Et hic nota quod ois augustus ē cæsar: sed nō eodūerso. nā cæsar est electus a principe vel exercitu: Augustus vero confirmatus a senatu.

DE DECIO. XXIX

Decius de Pannonia natus: vir industria militari strenuus: occisis Philippis inuasit imperium: quod tenuit annis tribus & ipse cum filio (quem cæsarem fecerat) occisus est in medio barbarorū: cum bellum pararet contra Aemilianum: qui in Moesia rebellauerat. Crudelis fuit contra christianos

DE GALLO HOSTILIANO XXX.

Gallus Hostilianus post mortem Deciorum successit imperio cum filio suo Volusiano: quod tenuit annis vix duobus Quo tempore persecutionē fecerunt in Christianos & pestis ubiq; generaliter fuit pessima.

DE VALERIANO. XXXI.

Valerianus ab exercitu appellatus est Augustus/ volente populo/ & gaudente senatu: qui fuit vir nobilis sanguine: scientia clarus: eloquentia gloriosus: sed infœlicissimus omnium. Nam captus a rege Persarū in misera seruitute consenuit: substinens semper in tergo regem: cum ascenderet equum. Hic vixit annis. lxx. Imperavit annis septem.

DE GALIENO. XXXII

Galenus filius Valeriani: qui iam erat cæsar: factus est loco patris Augustus a senatu: qui ocio marcens & luxuria: totū se voluptatibus dedit: neglecto patre & imperio. Vñ triginta tyrāni inuasērūt imperiū: fuit tamē poeta clarus. Vnde cū celebra ret semel nuptias tenens sponsum & sponsam per manus/ dixit istos vsus. Ite simul pueri: pariter sudate medullis Oibus inter vos non murmura vestra columbæ Brachia non hederæ: nō vincant oscula conchæ. Imperavit annis. xi.

DE CLAVDIO SECUNDO. XXXIII

Claudius secundus imperator factus est de voluntate senatus

Dicit in se habuisse bona omnium principum; sicut virtutem Tra-
iani; pietatem Antonini; prudentiam Augusti. Hic victis feliciter
Gothis / mortuus ex infirmitate. Familiare suis virtutibus ca-
lumpetit; cum imperasset quasi duobus annis / quod mortuo Quintili-
us frater ipsius vir optimus / imperium tenuit solus. xvij. diebus
& occisus est.

DE AVRELIANO XXXIII

Aurelianus natus ex parentibus parvis barbaris; fuit fortis-
simus vir; & in omni armorum genere exercitatus a pueritia / qui
magna bella gessit in oriente. & muros urbis plus ampliavit /
quam aliquis ante vel post; sed clementiam non habuit; quae est pri-
ma virtus principum. Fuit namque triumphus eius gloriosissimus
Nanae zenobiam magnanimam mulierem; quam magnifice vendicave-
rat sibi Syriam; duxit ante currum triumphalem / ligatam multis aure-
is catenis. imperavit annis. v. mensibus. vi. occisus fraude no-
tarij sui apud Bizantium.

DE TACITO XXXV

Tacitus vir consularis & grauis / senex factus est imperator; con-
summa concordia & deliberatione longa militum senatus & po-
puli. Temperatus / sobrius & honestus; lectione librorum delect-
tatus. Non fecit magna propter temporis breuitatem; quia solus
vixit. vi. mensibus in imperio / & mortuus est morbo.

DE FLORIANO. XXXVI

Florianus frater eius similis; imperium tenuit mensibus
duobus; & occisus est insidijs militum.

DE PROBO. XXXVII

Probus de Pannonia oriundus; de ciuitate Syrmieni nobi-
liori matre; qui vere probus; iudicio omnium bonorum factus im-
perator. Remp. quietissimam & securissimam reddidit / nobilissi-
mis virtutibus clarus; sub magnis ducibus Valeriano Aure-
liano & Claudio. Multa & magna bella feliciter & probitate gef-
sit; terror barbarorum; ideo finaliter occisus est a militibus apud
Syrmium; quia nimis eos grauabat plijs & laboribus; anno impe-
rij. v.

DE CARO. XXXVIII

Carus Narbonensis visus est militibus dignus imperio; post
mortem Probi. & tamen medius fuit inter principes bonos et ma-
los. Hic capta ciuitate Carrarum / in Perside longius procedendo
cum exercitu; fulminatus est cum imperasset per spacium duorum anno-
rum. Carus habuit duos filios caesares; quorum minor Numerianus

nus magnus orator & poeta fuit: sine pari/ tempore suo occisus est prodicione Apri soceri sui: qui volebat occupare imperium. Minor autem nomine Carinus contaminatissimus omnium vicius & occisus est a Diocletiano.

DE DIOCLETIANO XXXIX

Diocletianus cū bonus princeps quererē/ occiso Numeriano/ est appellatus consensu omnium Augustus. vir magnus/ prudens/ alti consilij qui dicebat bonus cautus optimus venturū imperator. Cum autē solus libere īperaret: subito ortis magnis bellis Diocletianus fecit augustū Maximianū/ quē a principio fecerat cæsare/ & elegit Constantiū patrē magni Cōstantini/ & Galerīū post magnas bellorū victorias. Diocletianus senex reduxit se primus ad vitā priuatā/ apud Solonas ciuitatem Dalmatiæ patriam suā/ & Maximianus coactus ab eodem fecit apud Mediolanū. & Diocletianus in oriente. & Maximianus in occidente crudelius persecuti sunt christianos: quā Valerianus/ Aurelianus/ Decius & ceteri. Diocletianus venum bibiit anno ætatis. lxxviii. cū imperasset annis. xx.

DE CONSTANTIO ET GALERIO. XL

Constantius & Galerius cæsares: facti augusti: diuiserūt imperiū inter se. Nam Constantius cōtentus Gallia & Hispania cæteras puincias collegæ cessit. Constantius ex patre Eutropio nobili romano fuit/ vir optie cōstantiæ & ciuilitatis/ omni bus amabilis: ac etiā venerabilis: qui mortuus est in Britannia/ anno principatus sui. xiiij. relicto filio Constantino ex Helena.

DE GALERIO. XLI.

Galerius cū imperasset in Hilyrico/ milites prætoriani Romanæ fecerūt imperatorē Maxentiū filiū Maximiani: cōtra quē Galerius misit quendam Seuerū/ qui cū incredibili multitudine obsedit Romā/ & tamē prodicione suorū a Maxentio fugiēs occisus est: & Maxentius confirmatus īperio factus est saeuissimus tyrannus. Galerius vero post multa mala quæ fecerat/ in christianos: dū pararet venire in Italiam: morbo fastidioso putrefactus/ cū vermes incessabiliter emitteret de corpore/ cruciatus impatiens/ se manu sua interfecit anno imperij. x.

DE CONSTANTINO XLII

Constantinus magnus Constantij filius/ omni virtute reful

F

gens/optimis principibus cōparandus; rogatus a senatu; & populo romano; ut ciues suos liberaret de seruitute crudelissimi & bestia Maxentij/cōuocato Licinio/ qui i perabat in Hispania/cū magno apparatu belli venit contra Maxentiū; quē magno praelio vicit/ & Maxentius fugiens suffocatus ē in Tiberi. Constantinus cū magna gloria; intrauit urbē; postea Licinium sibi rebellem/ sæpe victum tandē occidi fecit. Constantinus omnium victor/ ecclesiam Romanam informauit; fidem christianā confirmauit; Sedem imperij transtulit in Greciam ubi fecit secundam Romam. Constantinus cum magna virtute & fortuna prosperrima, Imperauit annis. xxx. mensibus x. diebus. xi. Vixit annis. lxxvi. & mortuus est foeliciter.

DE CONSTATE ET CONSTANTIO XLIII

Constans & Constantius Constantini filij/ occiso fratrum Constantino/ tenuerunt ambo imperium. Constans primus Arrianus persecutus est catholicos. Sed post multa praelia gesta contra Persas/ factus omnibus intolerabilis. / occisus est anno imperij. xviii. ætatis vero. xxx.

DE CONSTANTIO. XLIII.

Constantius post fratrem solus tenuit imperium annis. vi. temperatus & placidus/ quāuis Arrianus. Hic fecit Iulianum consanguineum suum cæsarem; & misit in Gallias. Qui Iulianus elatus victoria/ inuasit imperium in Italia. Cōstantio occupato bellis Parthorum. Constantius rediens contra eum mortuus est in via/ anno ætatis suæ fere. xlv.

DE IULIANO XLV

Iulianus successit solus imperio/ Vir liberalis/ litteratus/ eloquens. memoriosus/ cupidus gloriæ. Fuit tamen ingratus contra Constantium; & perfidus contra fidem. Vnde vocatus est apostata: quia solus post Constantinū a fide xpiana; & xpianos odio habuit; quibus interdixit officijs & studijs scientiarum. Iulianus vixit. xxxij. annis. Imperauit anno uno/ mensibus vij. transfixus telo in deserto Parthiæ ab uno milite ignoto

DE IOVINIANO XLVI

Iouinianus de Pannonia oriundus; electus est imperator ab exercitu Iuliani; qui corpore pulcher/ lætus animo/ doctus/

largus: & exercitum: quem Iulianus fecerat paganum / ipse fecit christianum / & reduxit saluum ex periculo magno. Mortuus est octavo mense imperietatis eius anno, xxxiiij.

DE VALENTINIANO. XLVII

Valentinianus de Pannonia: qui recesserat a Iuliano quia verus christianus erat: factus est imperator a militibus nolens. Erat autem vir pulcher probus similis Hadriano & Aureliano: qui fratrem Valentem & Gratianum filium / fecit Augustos. Hic princeps perfectus / mortuus est subita sanguinis effusione anno imperij, xi. etatis, lv. Quo mortuo Valens tenuit imperium in Oriente: & Gratianus in occidente.

DE VALENTE. XLVIII

Valens imperator in oriente / tanquam Arrianus / persecutus est catholicos christianos: sicut facere tentauerat viuente fratre. Unde precepit quod monachi militarent. Sed infelicissime bellum gerens cum Gothis / perditum exercitum / ipse vulneratus sagitta: fugiens in vellelem casam. sic viuus crematus est igne cum imperasset quasi, iiii. annis.

DE GRATIANO. XLIX.

Gratianus post mortem patris imperauit sex annis: qui iuuenis gratus: catholicus & fidelis / contra Alemanos feliciter pugnavit: sub quo tota Italia recessit a perfida Arrianorum. Gratianus videns multas gentes infestas romano imperio / elegit imperatorem orientis digne Theodosium nobilissimum Hispanum, qui vir xxxiiij annorum. Tartaros terribiles debellauit: & ceteris hostibus conciliatis / gloriosus fuit apud Constantinopolim

DE VALENTINIANO. II. L

Valentinianus secundus frater Gratiani imperauit in occidente. Theodosio imperante in oriente. Iste vir bonus expulsus de Gallia a Maximo tyranno. Theodosius Tyrannum potentem cum paruo apparatu / feliciter vicit apud Aquilegiam / & captum decapitauit. Valentinianus restitutus in regno occidentis / cum in pace regnaret / strangulatus est apud Viennam fraude Arbogastis comitis sui cum imperasset annis, viij.

DE THEodosio LI

Theodosius magnus cum imperasset iam, xiiij. annis / cum Gratiano et Valentiniano fratribus: remansit solus imperio annis tribus in oriente & occidente, isto tempore optimus imperator Christianus

noꝝ: similis Traiano: a q̄ originē traxit. de q̄ mirabiles laudes
facit ambrosius: cuius auxilio expulit Arrianos de Mediolan
ne/Theodosius cōtra Eugenium: qui usurpabat imperiū in
Gallis/confidens virtute Christi/illiū auxilio suppliciter in
uocato/in alpiibus ruit in prelium/& subito orta vi ventoz/
cū crudeli tēpestate cōtra hostes/Theodosius victor cum par
ua cæde suoz/Eugeniu captū interfecit. De qua re/memoriā
facit Claudianus florentinus/poeta paganus (ut refert Augu
stinus de ciuitate dei.) Theodosius anno ætatis. I. foelicissime
mortuus est apud Mediolanum: relicis duobus filijs suis Au
gustis, scilicet Arcadio & Honorio.

DE ARCADIO LII.

Arcadius successit patri Theodosio in iperio orientis. Ho
noriū in iperio occidentis: ambo viri boni/non degenerātes
a patre anno. x. iperij eoz/Ragafus rex Gothoz cū infinita
multitudine Barbaroz/miserabiliter victus, a romanis famæ
& frigore/occisus est Romæ cū suis more pecudum venditis
Arcadius anno imperij. xiiij. mortuus est apud Constantino
polim relicto filio suo Theodosio in imperio Orientis.

DE HONORIO. LIII

Honorius qui iam. xiiij. annis iperauit cū fratre suo/ postea
cū Theodosio iperauit annis. xi. Sub quoz iperio Alaricus
rex Gothoz cepit Romā cū furore: & spoliauit/parcens fur
gentibus ad tēpla sanctoz. Sub isto Honorio multa bella ci
uilia: & externa terminata sunt in occidente/ cū modico san
guine. Ipse vero occisus est Romæ sine filijs.

DE THEODOSIO MINORE LIII

Theodosius minor filius Arcadij: mortuo Honorio regna
uit in Oriente annis. xxvij. cū iam post mortē patris regnasset
xiiij. & cū patre viuente annis xiiij. Hic Valentinianū cōsobri
nū suū fecit augustum: & generū suū: qui in occidente regna
uit. xxv. annis. Tempore huius Theodosij carthago crudelis
us capta est a Genserico vandaloz rege: q̄ Roma ab Alarico
quia Gensericus nō pepercit ecclesijs. Theodosius mortuus
est apud Constantinopolim: & sepultus cum patre suo.

DE VALENTINIANO. LV.

Valentinianus tertius in occide. tenuit imperiū. v. annis

post mortē Theodosij: cū quo imperauerat annis. xxv. & Mar-
tianus successit Theodosio. Tēpore isto Atila ille tam potens
& terribilis cū multis regibus & gentibus & barbaris de Pan-
nonia ueniens in Italiam / crudeliter afflixit puinciā Venetiā /
& Longobardorū. Aquilegia primō euerfa / & tunc facta ē ci-
uitas Venetiā / a fugientibus fauiciā Atilæ. Valentinianus
(vel timore vel inuidiā) occidit Aecium bellicosissimū Ducē
Romani exercitus in Gallia: qui solus fuerat victor Atilæ: ex
cuius morte ruit imperium: & salus occidentis: & ipse Valen-
tinianus anno sequenti occisus est Romæ a milite vno Aeccij
cum iam rexisset imperium annis. xxx.

DE MARTIANO LVI

Martianus qui iam quinq; annis imperauerat cū Valentinia-
no. post vero mortē eius imperauit annis. ij. q̄ tēpore Genseris
cus rex vandalorū ueniens ex Africa cū Mauris cœpit romā:
& rapaciter expoliari: & similiter Capuā cū Cāpania. Martia-
nus vero anno. vij. sui imperij occisus est / cōiurationē suorū apud
Constantinopolim.

DE LEONE LVII

Leo in Constantinopoli inuasit imperiū qui Leonē filiū fecit cō-
fortē regni orientalis. quo tpe imperiū occidentis a multis la-
ceratū est. Nam quidā Maioranus inuasit imperiū apud Ra-
uennā: & ita alij multi. Rauenna em̄ potentissima erat tēpore
Gothorū. Leo mortuus est anno imperij. xvij. in oriente.

DE ZENONE. LVIII

Zeno imperator Leonis gener successit illi imperio: quo: tēpo-
re Odoacer ueniens cū forti exercitu: de ultimis finibus Pāno-
niæ: obtinuit regnū romæ / cū tota Italia. qd̄ cū tenuisset. xiiij
annis tūc Theodericus rex Gothorū ueniens de Græcia cum
auctoritate Zenonis: vir firēnuissimus victo Odoacre / obti-
nuit romā cū tota Italia / Zeno in Græcia cū imperasset annis
xvi. mortuus est / similis Papiro cursori in uelocitate pedum.

DE ANASTASIO. LVIII

Anastasius post zenonē adeptus est imperiū. qui factus hæ-
reticus pertinax: cū nō posset reuocari ad sanā fidem / iusto ius-
dicio dei: fulmine percussus perijt anno imperij sui. xvij. quo
tempore Theodericus gloriose regnauit in Italia.

DE IVSTINO MAIORI. LX

F iij

Iustinus maior successit Anastasio / qui vir catholicus & pius in partibus orientis / omni studio nomen Arrianorum querebat extinguere. Sed Theodericus minatus est sibi quod nisi restitueret Arrianos; ipse in Italia omnes populos necaret gladio / Iustinus ex compositione Arrianos dimisit in pace: & ipse cum imperasset annis. xi. in pace quieuit Constantinopoli

DE IVSTINIANO. LXI

Iustinianus Iustini sororis filius successit illi imperio: qui princeps iustissimus / romanorum imperium armis & legibus reparavit. nam per Bellisarium virum bellicosum debellavit Persas: qui invaserat fines romanos: Africam liberavit de manibus Vandalorum: & Italiam de manibus Gothorum: ubi Neapolim receptam Gothos / crudelissime exterminavit. nulli parcens. Postea Narses eunuchus iterum romam de manibus Totila regis Gothorum liberavit: quem interfecit. Iustinianus leges romanas mirabili brevitate reformavit. Qui mortuus est cum imperasset annis. xxxviiij

DE IVSTINO MINORI. LXII.

Iustinus minor nepos Iustiniani / successit ei imperio: qui fuit homo avarus: rapax / impius / atque haereticus. propter quod Narses qui per invidiam fuerat illi falso accusatus / odio & timore Augustae quam minabatur reducere eum inter mulieres: fecit venire Longobardos de Pannonia in Italiam: qui ceperunt Mediolanum: Papiam: & quasi totam Longobardiam. Iustinus cum imperasset xi. annis / alienus mente mortuus est relicto Tiberio caesare

DE TIBERIO. III. LXIII.

Tiberius tertius successit Iustino in imperio. qui recte contrarius illi vir largus in pauperes. christianus perfectus / sapiens / iustus / qui thesauros Iustini / male acquisitos: bene pauperibus erogavit & de Persis magnam praedam habuit. Tiberius pro moriens reliquit haereditatem imperii Mauritium data sibi filiam in uxorem / cum imperasset annis. vij.

DE MAVRITIO. LXIII

Mauritius gener Tiberii primus ex graecis habuit imperium vir utilis reip. Cuius tempore fuit magnus diluvium in Italia apud urbem & Veronam Mauritius anno. vij. imperii / occisus est cum duobus filiis a Focace.

DE FOCACE LXV

Focax occisor Mauritii obtinuit imperium: qui primus obtinuit / ut romana ecclesia esset omnium caput ecclesiarum: cum pri

us Constantinopolitana se noia ret. Focax cū i perasset annis
v. priuatus ē vita & i perio ab Heraclio qui tūc tegebat Africā
DE HERACLIO. LXVI.

Heraclius successit Focaci in i perio cū filijs suis & Cōstanti
no secūdo ex illa familia; quorū tpe Machometus pestilentissi
mus draco in Arabia fecit sectā suā ab oriente in occidente/
suū venenū disseminās/ cū pessima dissolutōe xpianā fidei.
Heraclius factus hydropicus mortuus est anno i perij. xxxi;
DE CONSTANTINO. III. LXVIII

Constantinus tertius cum fratre iura suscepit imperij: Qui
crudelis raptor/ueniens in Italiam/ spoliāuit Romam omni
bus ornamentis suis. Deinde per sex annos in Sicilia fecit ins
auditas crudelitates; & rapinas, ibi tandem occisus est a suis in
balneis/cum regnasset annis. xxviiij.

DE CONSTANTINO. III. LXVIII

Constantinus. iij. filius superioris Constantini: successit illi
imperio qui vir bonus & catholicus. multum confirmauit fis
dem christianam contra hæreticos/ & mortuus est in pace cū
regnasset annis viginti septem.

DE IVSTINIANO. II. LXIX

Iustinianus secundus filius Constantini quarti/ de familia
Heracliorū successit ei liberāuit Africā de manibus Saraceno
rum. fuit tamen scismaticus & infestus; P. R. imperauit. x. an
nis. Et hic nota q̄ omnes principes post mortem Heraclij/
usq; ad Carolum magnum fuerunt de stirpe eius.

DE LEONE. II. LXX

Leo secundus expulit Iustinianū predictum de regno quē
relegauit in ponto. & imperauit tribus annis & regnum per
didit; ut statim dicitur. Et Tiberius. iij. insurgens contra eum
Leonem eripuit regnum ei. Quem Leonē tenuit in custodia
toto tēpore sui imperij; qui imperauit annis. viij. Iustinianus
secundus qui relegatus fuerat a Leone secundo recuperauit
imperium/ & cōtinuo iugulari fecit in publico Leonē; qui ex
pulerat eū & Tiberiū/ qui iuaserat imperiū Leonis; & multa
magnifice fecit. sed cōtra eū quidā Philippicus relegatus crea
tus i perator ab exercitu apd Cōstantinopolim vicit et occidit
ipsum Iustinianū; cū i perasset annis. vi. cū filio suo Tyberio;

DE PHILIPPICO LXXI

Philippicus dictus bardanus succedens Iustiniano / a se occiso priuatus est regno & oculis ab Anastasio / cū iperasset anno uno & mensibus .vi. quia fautor fuit hæreticorum.

DE ANASTASIO .II. LXXII

Anastasius .ij. dictus Archemius; priuato vita philippico tenuit imperiū. Sed exercitus eius elegit Theodosium imperatorem; licet inuitū anno .iij. iperij eius cū esset fautor catholicorum.

DE THEODOSIO .III. LXXIII

Theodosius tertius; factus imperator a militibus Anastasium graui prælio vicit. quem captum fecit fieri sacerdotē; ipse vero catholicorum amicus regnauit anno uno.

DE LEONE .III. LXXIII

Leo .iij. successit imperio / qui Constantinū filium fecit regni consortē; quo tēpore Constantinopolis fuit longa obsidione miserabiliter afflictā a saracenis. Hic Leo primus fuit qui imagines virginis Mariæ & sanctorum in publico fecit igne cremari; & tamen imperauit annis .xxv.

DE CONSTANTINO .V. LXXV.

Constantinus .v. Leonis prædicti filius / Peior patre dictus est persecutor ecclesiæ; qui multos monachos & veros catholicos occidit. Vacās ipse magicis; & tñ regnauit annis .xxxv. Quo tpe Pipinus vicit in Italia Astulphum regē Longobardorum.

DE LEONE .III. LXXVI.

Leo quartus filius Constantini quinti. imperauit in Oriente post eum annis quicquid; dignissimus patre suo; qui successit sibi (imo excessit) in omnibus vitijs.

DE CONSTANTINO .VI. LXXVII.

Constantinus .vi. Leonis filius / imperauit cū matre Hyrene qui postea matre priuata iperio regnauit solus .v. annis. Mater vero cæcauit filiū & sola regnauit .v. annis. Et tūc imperiū Romanū quod fuerat in oriente usque ad istū ultimū terminatū est. nā facta est diuisio iperij / ut iperij occidentale diceret romanorum; et orientale græcorum; et iperij romanū tūc trāsiuit ad Fracos.

DE CAROLO MAGNO LXXVIII

Carolus magnus Pipini filius / victo Desiderio rege Longobardorum / in Italiam apud Papiam / veniens romā electus im-

perator a senatu & populo romano est / & confirmatus a summo pontifice: quia adiutor erat ecclesie. Et quia foemina prava regnabat in oriente. Hic optimus princeps fuit christianorum: qui terram sanctam occupatam a Saracenis recuperavit in oriente: & in occidente totam Hispaniam liberavit de manibus eorum. Maximus pugil ecclesie Romanae & pector fidei christianorum. Carolus vixit annis, lxxi. & mortuus est feliciter cum regnasset super francos annis, xlvij. & imperasset annis, xiiij.

DE LODOVICO PIO. LXXIX

Lodovicus pius Caroli magni filius successit patri imperio superatis duobus fratribus suis. Hic fuit vir iustus / sed plus clementis & temperatus ultra omnes patiens / nullis vincit illis malis: qui & vivente patre cum regnaret: & post mortem cum imperaret / magnifica multa gessit / deuotissimus christianus: non patris dissimilis. Vixit annis, lxxiij. cum imperasset annis, xxv.

DE LOTTARIO. LXXX

Lottarius Lodouici pij filius / imperium arripuit non faciens regni partem fratribus suis / secundum ordinatam divisionem patris. Unde contractis viribus cum in audita strage francorum pace facta. Lottarius regnavit in Italia. Hic anno, xv. imperij sui dimisso filijs regno factus est monachus / & mortuus foeliciter est: qui fuerat violentus in vita.

DE LODOVICO .II. LXXXI

Lodovicus secundus Lottarij filius imperavit annis, xxi. Qui siue tristis siue infelix bellum habuit cum fratre eius crudeliter regnans super francos / & turpiter victus est / & nihil magnificum gerens, mortuus est in Italia: & videtur sepultus Mediolani. Et dicitur bene sapienter & foeliciter rexisse Italiam.

DE CAROLO .II. CALVO. LXXXII.

Carolus secundus dictus caluus filius Lodouici pij patris eius Lodouici secundi / & frater Lottarij successit Lodouico secundo / in imperio: vir lepore timidior / fugere quam fugare parator: dictus fuit grossus vel simplex, qui multa monasteria fabricari fecit & dilavit veneno extinctus est cum imperasset anno uno: & mensibus nouem.

DE CAROLO IVNIORI .III. LXXXIII.

Carolus iunior nomine tertius / Lodouici Germanorum regis

G

filius Nepos eiusdem Caroli calui/imperium Italiae obtinuit
Galliam & Germaniam possedit pacifice. Robertum ducem
Normandiae victum de Sacro fonte leuauit/& filiam dedit si
bi in vxorem. Hic anno imperij sui duodecimo/deficiens ani
mo & corpore/fuit repudiatus a Magnatibus regni: arnulfo
facto imperatore/& ipse Carolus mortuus est sequenti anno.

DE ARNVLFO LXXXIII

Arnulfus ex Caroloz pgenie filius Carolomani regis con
sanguinei sui. Hic Normandos mirabili caede deleuit. Roma
cepit/tandem longa aegritudine dissolutus a pediculis rosus est
Sic felix in praelio/incoelix morbo perijt anno. xi. imperij sui.

DE LODOVICO TERTIO. LXXXV

Lodouicus. iij. Arnulfi filius successit patri in iperio quod
tenuit decem annis non foelicior patre/nam sub eo defecit iper
rium in progenie Caroloz: cum non iuuaret ecclesiam (mos
re maiorum) contra Lombardos infestantes ecclesiam. & diui
sum est imperium: quia aliqui impetrauerunt in Italia sicut. iij.
Berengarij. Aliqui in Alemania/sicut Conradus & Henricus
usq; ad Ottonem primum: qui utrobique imperauit/Lodouic
cus persecutus Berengarium in Italia/captus apud Veronam
caecatus dicitur. Imperauit tantum decem annis

DE BERENGARIO. I. LXXXVI

Berengarius primus (imperante Lodouico tertio) impera
uit in Italia tantum annis. iij. Hic fuit vir prudens & strenuus in
armis: qui bellum foeliciter cum Romanis gessit.

DE CONRADO. LXXXVII.

Conradus alemannus successit Lodouico. iij. in imperio.
Sed nec ipse peruenit ad benedictionem in Italiam/ideo non
ponitur inter principes. Vir tamen sapiens/fortis fuit & victor
Hic imperauit annis. vij. & moriens coram principibus regni/
designauit regem filium Ottonis ducis Saxonum.

DE BERENGARIO. II. LXXXVIII

Berengarius secundus imperauit in Italia annis. ix.

DE HENRICO. LXXXIX

Henricus post Conradum imperauit in Alemania annis. viij
Vir bonus & simplex qui genuit Ottonem primum & Henricus
non computat inter imperatores/quia non regnauit in Italia/nec co

donatus est a Papa / & quia vir pacificus nullam operam dedit
ad liberandam Italiam de manibus tyrannorum

DE BERENGARIO. III. XC.

Berengarius. iij. tempore praefati Henrici. imperavit italicis annis. viij. Sub quo magnū scisma fuit in Italia. Nam Vgo rex Burgundiensis / inuitatus ab italicis / pugnavit cum Berengario. & victor regnum Italiae tenuit. iij. annis / & relicto Lottario filio iuit in Galliam.

DE LOTTARIO. CXI

Lottarius Vgonis Burgundiensis filius / imperavit in Italia annis duobus.

DE BERENGARIO. IIII. XCII

Berengarius. iij. post Lottarium: regnavit annis. xij. cū Alberto filio suo apud Mediolanū. Iste vir ferox nimis Tyrannice premebat Italiam. Sed finaliter victus ab Ottone primo / mortuus est misere in exilio in Alemania. Albertus miserius in Corsica. Et nota q̄ oēs a Berengario primo vsq; ad istum ultimum non videntur proprie dici posse imperatores nec veri.

DE OTTONE PRIMO. XCIII.

Otto primus Henrici filius ex Germanorum gente: primus ex teutonicis solus obtinuit imperium occidentis. Et post eū soli teutonici imperaverunt / usq; in praesens tempus. Hic vir pius & potens feliciter reformavit Italiam / spiritualiter & temporaliter / liberando ecclesiam a manibus Ioannis pape. xij. qui turpiter tractabat eā & traxit Italiam de tyrannide Berengarii. iij. qui impie premebat eā. Otto imperavit annis. xxxvi. secundum Sigisbertum: Sed secundum alios / annis. xij. & mortuus est valde senex: relicto filio eiusdem nominis.

DE OTTONE. II. XCIII.

Otto secundus filius primi successit patri imperio & virtute. qui vir acer in armis: sagax in ingenio / imperium feliciter conformavit. Nam Romanos proceres sepe rebelles vocatos ad cōiuium cinxit armatis: & nocentes securi percussit. Reliquos aepulari iussit. Imperavit annis novem.

DE OTTONE. III. XCV

Otto. iij. filius. ij. successit illi in imperio / de quo dictum est: Otto post otto regnavit tertius Otto. Hic fuit iustus & cōstans qui Crescentium potentē Romanū / in castello sancti Angeli ob-

G ij

sessum diu tandem post multa ornamenta fecit decollari/ &
antipapam per eum introductum/ ludibrosæ tractauit. Ipse
etiam uxore suã viuam fecit igne cremari/ quia falso accusa-
uerat militẽ innocentẽ. Imperauit annis fere. xix. & mortuus
est sine liberis. ¶ Postea imperatores per electionem & non
per successionem facti sunt.

DE HENRICO. I. XCVI

Henricus primus accepit imperiũ post Ottonẽ. iij. Bauriæ,
dux: filius Henrici ducis/ qui fuit natus ex Henrico fratre pri-
mi Ottonis. Hic vir honestissimus multa bella prospera gessit
in germania & in Italia contra Ardonũ/ qui electus erat rex a
Longobardis & Stephanũ regẽ Vngariæ fecit christianũ tũ
gente sua: opera sororis suæ/ quã dedit illi in uxore/ impera-
uit annis. xxij. (licet quidam dicũt. xij.) Aliqui vocant illum
etiam. Henricum. ij. quia habent respectum ad Henricum su-
periozem/ & breuiter finem suum sancte fecit.

DE CONRADO PRIMO DE GEN- TE FRANCORVM. XCVII.

Conradus primus nobilis dux ex gente Francorum: Fus-
it nepos superioris Henrici/ peruenit ad imperium auctorita-
te ipsius Henrici/ & opera electorũ/ qui vir strenuus veniens
in Italiam coronatus est Mediolani & Romæ: et siluit terra in
conspectu eius. Sed tũ indignatus cõtra archiepiscopũ: dũ im-
pugnaret Mediolanũ. tũc mortuus est anno. xx. imperij sui

DE HENRICO. II. XCVIII.

Henricus. ij. gener Conradi predicti & filius adoptiuus ab
eo fuit hæres patrimonij & imperij/ potius factus quã ex pro-
posito. Hic fuit vir aptus imperio iocundus/ lætus bellator: et
qui Vandalos subægit/ conterminos Suetis Vngaros vicit:
Pandulfum principem Capuanũ cepit. multa dabat paupes-
ribus (expulsis ioculatoribus a curia) qui carus omnibus/ cum
Florenti imperio migrauit a sæculo/ anno. xvij. imperij/ re-
lictõ filio paruulo sui nominis.

DE HENRICO. III. XCIX.

Henricus. iij. secundifilius/ successit patri in imperio/ Vir
impius qui imperauit annis. l. inuidens gloriæ pborũ viroꝝ:
ecclesiæ hostis/ & ppter multa malagesta eius/ electus fuit ro-

duffus dux Saxonie contra eum: quem tamē Henricus atrocissimo prelio vicit: sed infelicē finē habuit. Nam filius assumpta corona imperij insurgens cōtra eum. inuasit ipsum bello. & pater Leodij latens. paup̄ mortuus ē excōmunicatus.

DE HENRICO. III. C.

Henricus. iij. tertij filij eripuit patri imperiū / sub colore succurrendi ecclesie & imperio / cōtra iura naturæ & hominū: et tamē ipse fuit hostis ecclesie: licet recōciliatus. Quo tēpore claruit inclita Comitissa. Matilda in lombardia: & Guiscardus in Sicilia. Hic henricus mortuus ē sine filijs / regnauit tñ. xx. annis

DE LOTTARIO. IIII. CI.

Lottarius quartus: qui Lutterius dicitur est cū magno consensu & consilio electus est imperator. Hic dux Saxonū sapiens & industrius & amicus / deuotus / ecclesie fuit: pollens diuitijs: victorij magnus: imperauit annis. xi.

DE CONRADO. II. CII.

Conradus secundus nepos Henrici. iij. ex sorore / qui imperiū affectauerat ante Lottarium / successit illi. Hic vir optimus Passagium fecit / collecta magna multitudine cruce signatorū: & post aliqua prospere gesta / virtute magna / incōsulte tamen pressus inopia victualium / multa milia suorum amisit & reuersus in regnū: obiit cū imperasset annis. xv.

DE FREDERICO BARBAROSSA. CIII.

Fredericus primus nepos Conradi. ij. defuncto patre suo / romanū suscepit imperiū / qui de nobilissima domo Suetiæ vocatus est barbarossa. Hic vir fortissimus Mediolanū (ciuitatem potentissimā) cum auxilio papiensium euertit / Anno domini. M. c. lxiij. sæpe fuit infestus ecclesie / & Alexandrum papam persecutus est: sed apud Venetias victus: pacem fecit. tamen cū iuisset in subsidiū terræ sanctæ suffocatus est: in quodam flumine: Imperauit annis. xxxvij.

DE HENRICO. V. CIIII.

Henricus quintus filius Barbarossæ: imperauit post patrē / qui fuit maritus Constantiæ magnæ / filia Guiglielmi optimi regis Sicilia / sub cuius titulo in lulam cepit. Fuit strenuus & asper more patris / & aliquādo infestus ecclesie. Mortuus in Sicilia & sepultus apud panormū: relicto Frederico infantulo /

& Philippo fratre suo/ ad gubernationem regni/ cum impe-
rasset annis. xij. & mensibus. v. Vixit annis. lix.

DE OTTHONE. III. CV

Otho. iij. dux Saxonie defuncto Henrico/ electus & coro-
natus est imperator cum magno favore Longobardorum. sed contra
nuo (contra iuramentum) iura ecclesie occupavit: contra quem elec-
tus est Fredericus iuuenis. ij. cum auxilio Philippi tertij Regis
Francie/ a quo tandem debellatus Otto: mortuus est misere cum im-
perasset annis. ij. ideo non ponitur inter principes.

DE FREDERICO. II. CVI.

Fredericus. ij. natus ex Henrico. v. & Constantia vetula mo-
nica. Fuit potentissimus imperator: dominus Siciliae/ Sardinie/ Hieru-
salem & Sueviae: qui nullus magnificentior tenuit Romanum
imperium a Carolo magno citra: fuit armorum strenuus: linguarum
peritus/ vigorosus/ luxuriosus/ epicureus. nihil curas vel cre-
dens nisi temporale. Fuit malleus fatalis romane ecclesie cum
multis pontificibus bellum habuit precipue cum Gregorio nono
tamen virtute Innocentij. iij. lanuensis/ excommunicatus victus &
fugatus de Longobardia/ nec sibi profuit potentia Eccelini de
romano serpente rabido confederati sui. Fredericus vixit an-
nis. lvij. Imperavit. xxx. & male mortuus est in regno Appu-
liae/ in oppido Florenzola/ presente solo Manfredi ex filiis
suis/ post cuius mortem vacavit imperium annis. xxij.

DE CONRADO FILIO. II. CVII.

Conradus filius Frederici secundi/ electus patre adhuc vi-
uente/ post mortem eius regnavit annis quasi duobus. sed Man-
fredus frater eius naturalis/ venenato Conrado tenuit regnum
Sicilie magnifice. xij. annis. Et Carolus senior victor Man-
fredi & Conradini nepotis eius regnavit. xvi. annis. Hic Con-
radus caruit imperiali benedictione: ideo non dicitur imperator

DE RODVLFO. CVIII

Rodolphus comes de Ansbure Ciner germanus: post lon-
gam vacationem imperij/ electus est rex romanorum/ & confirmas-
tus a Gregorio. x. in fauorem terre sancte. Hic fuit vir prudens
in agendis: in armis strenuus: iustus deum timens: civilis parcus
& tamen (licet regnauerit. xx. annis) nunquam visitauit Italiam: & (ut
minabatur) implicitus multis agendis in regno germanie. Nam

regē Boemię diuitem & potentē indignantē obedire sibi, Præ-
lio vicit: quo occiso dedit filio pacē / & filiā suā in uxorem.

DE ADVLFO. CIX.

Adulfus comes de Anaxone genere / germanus in romano
rū regē electus est. Sed nō benedictionē / nec coronationē re-
cepit in Italia. Hic fuit vir magnanimus: contra quē Albertus
Rodulli filius insurgēs ipsum bello vicit. Nā Adulfus magis
viribus quā consilio utens occisus est. cū regnasset annis, iij.

DE ALBERTO. CX.

Albertus dux Austrię: Rodulli filius / victo & occiso Adul-
fo / electus est i regē romanorū / ab electoribus: & a Bonifacio
papa famoso petijt venire ad benedictionē: & coronationem
cui Bonifacius magnanimus tyrannus sacerdotū respōdit ip-
sum indignū imperio qui pditione occiderat dominū suū A-
dulfum in prælio: & tenens coronā in capite: & spatā ad latus
dixit: Ego sum cæsar. Tamē postea orta grauissima discordia
inter Philippū regē Francię & se: confirmauit Albertū: & vo-
cauerat eū qñ captus ē. Hic Albertus cū regnasset annis, x. in-
terfectus ē a nepote suo filio fratris: cum exiret de nauī trāsito
Rhenō.

DE HENRICO. VI. CXI.

Henricus hoc nomine: vi genere germanus patruus comes
de Lizimburgo factus est imperator: & veniens in Italiā co-
ronatus est romę / cū difficultate: obliſtente sibi sapientissimo
rege Roberto. Hic vir iustus / prudens / honestus / catholicus /
dilectus omnibus: sedatis sollicitæ discordijs Alemanię: alto
animo disponebat reformare potētem Italiā: ut sic habilis
redimeret terrā sanctam (si fata permisissent) & sperabatur in
breui dominus omnīū / cum magno fauore Lombardorū &
Thuscōrū. Sed Bononia & Florentia cū quibusdam alijs ob-
uiauerūt sibi. Vnde opera Florentinorū (ut fama fuit) venena-
tus apud Bonconuentū castellum Senarum / optimus impe-
rator reddidit animā summo imperatorī: cum imperasset ani-
nis, iij. mensibus, viij. diebus, xvij. Vir nunq̄ elatus prospe-
ritate) nunq̄ deiectus aduersitate: Anno dñi, M. ccc. xij

DE CAROLO. CXII.

CAROLVS Delizimbure nepos magni Henrici / na-
tus ex Iohanne Boemię rege / factus imperator. coronatus est
G iij

Romæ & sine resistantia. Hic Carolus fuit vir peritus litterarum
multarum linguarum astutus / & primo aspectu terribilis apparuit
oibus. sed cito cum magna pecunia. sed maiore infamia reuersus
suis est ad patriam humilis imperator mortuus est senex cum imperasset an-
nis. xxxij.

DE VENCESLAO CXIII

Venceslaus Caroli filius viuentem adhuc patre electus imperator
hodie regnat. Hic iuuenis robustus venator quod facturus
sit ignoro. cum minime se venturum ad Italiam. Quum ipse esset. quum Pi-
us. ij. huic libello addidit. inuenire non potuerit sequentium imperatorum
vitas ex libro palmerij de temporibus sumptas adiecit

Venceslaus supradictus ob seignicie atque lasciuia / ab electori-
bus est depositus imperio; anno imperij eius. xxij. Vn quidam hoc
anno vacasse imperium scribunt; licet Robertus statim fuerit ad im-
perium electus; sed non pariter ab omnibus & ubique receptus.

DE ROBERTO BAVARIO CXIII

Robertus Bavaricus. c. xiiij. post Venceslaum imperauit: qui
a Florentino populo grandem pecuniam accipiens / Extra Galetium
Mediolani ducem / maximo cum exercitu in Italiam transiuit.
& nulla memorabili re gesta transalpes reuersus est; qui anno
imperij sui. x. defunctus est.

DE SIGISMUNDO. CXV

Sigismundus. c. xv. Roberto successit in imperio / qui nono
imperij sui anno quum mortuus esset Venceslaus eius frater Bo-
emiam regnum obtinuit. Hic philippi ducis Mediolanensis potestate
opibusque adiutus / in Italiam transiuit / pariterque prospere dein
de succedentibus rebus / diuturnis cunctationibus Romam tan-
dem venit; in qua urbe ab Eugenio. iij. pontifice maximo co-
ronatus est. Nec multo post Philippo euocatori in senium; trans-
alpes abiuit / ubi mortuus est anno imperij. xxvij.

DE ALBERTO. II. CXVI.

Albertus. ij. Austriae dux / nec non Boemiae Ungariae rex;
& supradicti Sigismundi gener. M. ccc. xxxvij. xij. kalendas
Aprilis. centesimus sextus decimus imperator effectus est; iu-
uenis optimus & indolis egregiae / qui quum secundo imperij
sui anno (non sine veneni suspitione) vitam finiuisset: quam de
se concitauerat expectationem / adimplere non valuit.

DE FREDERICO. III. CXVII.

Fredericus tertius Alberto successit / qui una cum eius sp̄s
sa Liennora Heduardi Lusitaniae regis filia Alphonſi Nea-
politani regis neptis / Romā veniens a Nicolao, v. Romano
pontifice coronatus iununctusq; est. Vnde mox Neapolim
ad nuptias celebrandas p̄fectus est / q̄ excellenti Alphonſi re-
gis munificentia; celebratae sūt. Tricesimo quoq; imperij sui
anno (religionis gratia) Romā veniens / magnificentissime a
Paulo, ij. pontifice Maximo susceptus & Donatus abscellit.
Hic diuissime vixit; Imperauit em̄ circiter. l. annos.

DE MAXIMILIANO. CXVIII

Maximilianus īperator centesimus decimus octauus sup̄ra-
dicti Frederici filius; Austriae dux; patre viuentē Caesar effec-
tus / patri in īperio successit; Vir liberalis & magnanimus; de
quo quia superest nō possumus certā sententiā. Quoni-
am ultima semp̄ Expectāda dies homini est dicit; beatus An-
te obitū nemo sup̄remaq; funera debet. Adhuc vsq; annum
qui est. M. D. V. a natali Christi nondū Romae coronā acce-
pit imp̄ ij. Dicitur tamē in Italiam hac de causa venturus.

¶ Finis.

Thomae Vuolphij Junioris epistola ad Bero-
aldum / qua interrogat; cur in Apuleianis cō-
mentarijs Maximilianū Germanorū / & nō
Romanorū Imperatorem dixerit.

Thomas Vuolphius Junior / Phi-
lippo Beroaldo, S. P. D.

Platonem dixisse ferunt; magna vel ob id unū se dñs īmor-
talibus debere q̄ tēporibus Socratis sibi nasci contigisset; quā
sententiā nos plane usurpare possumus. Si quidē felix sum
ego / & felices illi / quicūq; te p̄ceptorē habuere meruerūt; &
quibus nasci datū tēporibus tuae vitae. Tu multos discipulos
qui barbari erāt latinos; Immo latinissimos; reddidisti. Solco
interdū cū stupore & admiratione (in tuo gymnasio sedens)
hinc inde p̄spicere & admirari; tam frequentē auditorū nume-
rū. Visus es mihi alter Theophrastus; ad quē audiendum (si
cut Idonei auctores tradūt) discipulī ad duomilia q̄tidie perge-